

ҮНДЭСНИЙ ХУВЬЧЛАЛЫН САН ХАМТЫН ХОС ХХК

**Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын
Дагуу бэлтгэгдсэн Санхүүгийн Тайлан болон
Хараат бус Аудиторын Тайлан**

2023 оны 12 дугаар сарын 31

КОМПАНИЙН ТУХАЙ МЭДЭЭЛЭЛ	3
УДИРДЛАГЫН ХАРИУЦЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ	3
ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	5
ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН НЭМЭЛТ ТАИЛАН	1
ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮИ ТАИЛАН.....	7
САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАИЛАН.....	8
ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАИЛАН.....	9
МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАИЛАН.....	10
1. Компанийн ерөнхий мэдээлэл	11
2. Компанийн үйл ажиллагаа явуулж буй орчин.....	11
3. Тайлан бэлтгэх үндэслэл	12
4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд	15
5. Шинэ ба нэмэлт өөрчлөлт орсон стандартууд болон тайлбаруудын хэрэгжилт	24
6. Шинэчилсэн нягтлан бодох бүртгэлийн мэдэгдлүүд	24
7. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ ба дансны үлдэгдлүүд	26
8. Дансны болон бусад авлага	27
9. Санхүүгийн хэрэглүүрийн хэмжилт үнэлгээнд хамаарах хөрөнгө оруулалт.....	27
10. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө.....	28
11. Хувьцаат капитал.....	29
12. Санхүүгийн өр төлбөр	29
13. Хойшлогдсон татварын хөрөнгө.....	30
14. Татварын өглөг.....	30
15. Санхүүгийн хэрэглүүрээс үүссэн орлого, зардал, олз, гарз	30
16. Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз, гарз.....	30
17. Захиргааны болон үйл ажиллагааны бусад зардал	31
18. Орлогын албан татвар.....	31
19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага.....	32
20. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг.....	43
21. Санхүүгийн хэрэглүүрийн хэмжилтийн ангиллаарх толилуулга	43
22. Тайлант хугацааны дараах үйл явдлууд.....	43
23. Монгол хэл дээрх орчуулга.....	43

КОМПАНИЙН ТУХАЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Үүсгэн байгуулах шийдвэр	Үндэсний хувьчлалын сан хамтын хөрөнгө оруулалтын сан ХХК (“Компани” гэх) 2019 оны 8 сарын 7-ны өдөр үүсгэн байгуулагдсан.
Гэрчилгээ ба лиценз	Компани нь 2019 оны 8 сарын 7-ны өдөр Улсын Бүртгэлийн Ерөнхий Газраас олгосон 6457983 тоот регистрийн дугаартай, 9011801136 тоот Улсын Бүртгэлийн Гэрчилгээтэй.
Тусгай зөвшөөрөл	Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2020 оны 10-р сарын 30-ны өдрийн 954 дүгээр тогтоолоор ТЗ 312/01 тоот хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг авсан.
Төлөөлөн удирдах зөвлөл	ТУЗ-ийн дарга Г.Цогбадрах ТУЗ-ийн гишүүн Б.Золбоо ТУЗ-ийн гишүүн Ч.Хандаа ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн П.Баянсан ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн Б.Баасандорж
Бүртгэлтэй хаяг	Сентрал Тауэр, 17-р давхар, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо, Улаанбаатар хот, Монгол улс
Аудитор	Нексия Монголиа Аудит ЮБИ тауэр оффис 6 давхарт, 607 тоот Сүхбаатарын талбай, СБД-8 Улаанбаатар 14200, Монгол улс

УДИРДЛАГЫН ХАРИУЦЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

Энэхүү тайланд тусгагдсан хараат бус аудиторын тайланд дурдсан хараат бус аудиторын дүгнэлттэй уншигдах дараах мэдэгдэл нь Үндэсний хувьчлалын сан Хамтын Хөрөнгө Оруулалтын Сан Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компанийн (цаашид 'Компани' гэх) 2023 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн санхүүгийн тайлантай холбоотой удирдлагын үүрэг хариуцлага болон аудиторын хариуцлагыг тусад нь илэрхийлэх үүднээс хийгдсэн болно.

Компанийн удирдлага нь эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт ('СТОУС')-ын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй болно. Бид эдгээр санхүүгийн тайлантай холбоотой үүрэг хариуцлагаа ухамсарлан, санхүүгийн тайлангаа Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт ('СТОУС'), Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон холбогдох заавар журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэсэн гэдгээ баталж байна.

Компанийн 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болсон жилийн санхүүгийн тайланг шалгахыг зөвшөөрч байна.

Ч.Даваасамбуу
Сангийн менежер

Ж.Энх-Отгон
Ерөнхий нягтлан бодогч

Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2024 оны 3 сарын 11

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын хөрөнгө оруулалтын сан” ХХК-ийн нэгж эрх эзэмшигчдэд

Аудиторын дүгнэлт

Бид “Үндэсний хувьчлалын сан хамтын хөрөнгө оруулалтын сан” ХХК (цаашид “Компани” гэх)–ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31–ний өдрөөрх Компанийн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон үеийн жилийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Бидний дүгнэлтээр дээр нэрлэсэн санхүүгийн тайлангууд нь 2023 оны 12 дугаар сарын 31–ний өдрийн байдлаарх Компанийн санхүүгийн байдал хийгээд тухайн өдрөөр дуусгавар болсон үеийн санхүүгийн үйл ажиллагааны үр дүн, мөнгөн гүйлгээг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартууд (“СТОУС”)–ын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын олон улсын стандарт (“АОУС”)–уудын дагуу хийж гүйцэтгэв. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлагуудыг энэхүү тайлангийн “Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага” хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөлөөс баталсан “Мэргэшсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм”–ийн дагуу Компаниас хараат бус бөгөөд уг дүрэмд заасны дагуу өөрсдийн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтэд хангалттай, зохистой үндэслэл болж чадна гэдэгт бид итгэлтэй байна.

Санхүүгийн тайлантай холбоотойгоор удирдлагын хүлээх хариуцлага

Санхүүгийн тайлангуудыг СТОУС–ын дагуу бэлтгэх, үнэн зөв толилуулах ба залилан, алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх боломжийг бий болгоход шаардлагатай гэж удирдлагын тодорхойлсон дотоод хяналтуудад удирдлага хариуцлага хүлээнэ.

Компанийн удирдлага нь санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ Компанийн үйл ажиллагааг зогсоох эсвэл татан буулгахаар төлөвлөсөн эсвэл эдгээрээс өөр бодит сонголт байхгүйгээс бусад тохиолдолд санхүүгийн тайлангуудыг гаргахдаа удирдлага нь тасралтгүй байх зарчмын дагуу Компанийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чадварыг үнэлэх, боломжтой бол тасралтгүй байх зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг хэрэглэх үүрэгтэй. Засаглал хариуцсан этгээдүүд нь Компанийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

АОУС-ын дагуу хийх аудитын үед бид мэргэжлийн үнэлэмж, мэргэжлийн үл итгэх зарчмыг баримтлан ажилладаг. Бид мөн:

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

- Залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох санхүүгийн тайлангийн материаллаг буруу тайлагналуудын эрсдэлүүдийг таних, үнэлэх, тэдгээр эрсдэлд тохирох аудитын горимуудыг боловсруулах, гүйцэтгэх, өөрсдийн дүгнэлтэд үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авах.
- Залилан нь хуйвалдах, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу мэдэгдэл хийх, дотоод хяналтыг зөрчих зэрэг үйлдлүүдтэй холбоотой байж болох тул залилангаас үүдэн гарсан материаллаг буруу тайлагналыг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүдэн гарсан буруу тайлагналыг ирүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байдаг.
- Компанийн дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор биш тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитад хамааралтай дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авах.
- Хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд нь зохистой эсэх, удирдлагын зүгээс нягтлан бодох бүртгэлийн ойролцоолсон тооцооллууд, тэдгээрт холбогдох тодруулгууд нь үндэслэлтэй эсэхийг үнэлэх.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн Компанийн үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэж болох үйл явдал эсвэл нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал байгаа эсэхийг дүгнэх. Хэрэв материаллаг тодорхой бус байдал байна гэж дүгнэвэл, бид аудиторын тайландаа санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгыг хийж өгөх эсвэл ийм тодруулга хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гарах өдөр хүртэл олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал эсвэл нөхцөл байдал Компанийн тасралтгүй байх зарчмыг алдагдуулж болно.
- Санхүүгийн тайлангуудын (үүнд тодруулгууд багтана) ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг үнэлэх мөн санхүүгийн тайлангууд нь зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц байдлаар холбогдох ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг үнэлэх.

Бид аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа, томоохон хэмжээний дутагдал болон аудитын явцад олж тогтоосон дотоод хяналтын томоохон доголдол зэргийг багтаасан асуудлуудыг Компанийн удирдлагад мэдэгддэг.

Энэхүү тайланг өөр ямар нэгэн зорилгоор бус, Монгол Улсын "Компанийн тухай хууль"-ийн 94 дүгээр зүйлд заасны дагуу Компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн захиалгаар аудитыг гүйцэтгэн Компанийн хувьцаа эзэмшигчдэд зориулан гаргалаа. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй болно.

НЕКСИА ГЛОБАЛ МОНГОЛИА АУДИТ ХХК

Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

Гарын үсэг

Баталсан

.....
Аудитор

Э. Булган
Партнер

Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2024 оны 3 дугаар сарын 11-ний өдөр

Нексия Глобал Монголиа Аудит ХХК
Нексия Интернэйшнл-ийн албан ёсны гишүүн

Веб: www.nexia.com

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН НЭМЭЛТ ТАЙЛАН

Хууль тогтоомж, зохицуулалтын шаардлагын талаар

Бид Үндэсний хувьчлалын сан хамтын хөрөнгө оруулалтын сан ХХК-ийн 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр тасалбар болсон орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж дүгнэлтээ гаргасан.

Бид санхүүгийн тайлангийн аудитыг гүйцэтгэх явцдаа санхүүгийн тайлагналтай холбоотойгоор үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн хүрээнд компанид мөрдүүлэхээр зохицуулагч байгууллагаас гаргасан дүрэм, журмын мөрдөлтийн талаар тест гүйцэтгэсэн бөгөөд дараах догол мөрөнд тусгагдсан асуудлаас бусад зүйлсийн хувьд Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль, Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хууль болон Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан холбогдох журмуудыг мөрдөөгүй гэсэн ул үндэслэлтэй нотолгоо бидэнд мэдэгдээгүй.

Үндэсний хувьчлалын сан хамтын хөрөнгө оруулалтын сан ХХК нь Нэгж эрх эзэмшигчдийн 2023 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 23/07 тогтоолоор сангийн хөрөнгө оруулалтын бодлогыг шинэчлэн баталсан. Аудитын гүйцэтгэлийн явцад хөрөнгө оруулалтын багц бүрдүүлэлтийг тайлангийн хугацааны эцсийн байдлаар уг бодлогод заасан хязгаар, шаардлагад нийцсэн эсэхийг тестлэн шалгахад Хөрөнгө оруулалтын сангийн хөрөнгө оруулалтын бодлогод заасан дараах шаардлагууд хангагдахгүй байна. Үүнд:

- ✓ Эдийн засгийн нэг салбарт оруулах хөрөнгө оруулалт нийт багцын 25 хувь хүртэл байхаар заасан ч хөрөнгө оруулалтын багцын 41.5 хувийг санхүүгийн үйлчилгээний салбарт байршуулсан;
- ✓ Сангийн нийт активын 80 хүртэлх хувийг нээлттэй хувьцаат компанийн хувьцаанд оруулахаар заасан ч нийт активын 86.2 хувийг энэ төрлийн хөрөнгө оруулалтад байршуулсан байсан.

Хөрөнгө оруулалтын менежментийн компанийн зүгээс татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийг удирдахдаа Хөрөнгө оруулалтын бодлогод заасан хязгаар, шаардлагыг зөрчсөн хөрөнгө оруулалтын шийдвэр гаргасан нь Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.3-д “Хөрөнгө оруулалт хийх хязгаар, хориглох зүйлийг хөрөнгө оруулалтын бодлогод урьдчилан тодорхойлж, түүнийг чанд мөрдөж ажиллах, ... ” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

НЕКСИА ГЛОБАЛ МОНГОЛИА АУДИТ ХХК

Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

Гарын үсэг

Баталсан

.....
Аудитор

Э. Булган
Партнер

Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2024 оны 3 дугаар сарын 11-ний өдөр

2023 ОНЫ 12 САРЫН 31-НЫ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН

ОРЛОГЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Тод	2023.12.31	2022.12.31
Ашиг, алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн хүүний орлого	15	109,336	75,312
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн хүүгийн орлого	15	17,299	45,567
Ногдол ашгийн орлого	15	65,685	105,978
Бусад орлого		638	
Үнэт цаасны арилжааны олз	15	75,390	
Ашиг, алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бусад цэвэр өөрчлөлт	15	(799,682)	(2,640,240)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн цэвэр олз	16	(1,914)	199,915
Нийт орлого/ (Зардал)		(533,248)	(2,213,468)
ХОМК-ийн үйлчилгээний зардал	17	(154,601)	(177,380)
Кастодианы үйлчилгээний зардал	17	(21,628)	(24,756)
Бусад зардал	17	(61,223)	(127,037)
Нийт үйл ажиллагааны зардал		(237,452)	(329,173)
Татварын өмнөх ашиг/ (алдагдал)		(770,700)	(2,542,641)
Орлогын албан татварын зардал	18	(22,318)	267,935
Тайлант жилийн ашиг/ (алдагдал)		(793,018)	(2,274,706)
Нэгж эрх эзэмшигчид ногдох цэвэр хөрөнгийн өсөлт/ (бууралт)	11	Төгрөг (15.86)	Төгрөг (45.49)

2023 ОНЫ 12 ДУГААР САРЫН 31-НЫ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Тод	2023.12.31	2022.12.31
Хөрөнгө			
Эргэлтийн хөрөнгө			
Бусад авлага	8	7,346	18,681
Ашиг, алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө	9	5,656,944	6,651,047
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө	9	175,000	371,881
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	10	549,749	276,072
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн		6,389,039	7,317,681
Эргэлтийн бус хөрөнгө			
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	13	12,806	-
Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн		12,806	-
Нийт хөрөнгө		6,401,845	7,317,681
Өр төлбөр			
Богино хугацаат өр төлбөр			
Бусад өглөг	12	14,050	44,798
Орлогын татварын өглөг		12,372	7,235
Нийт богино хугацаат өр төлбөр		26,422	52,033
Урт хугацаат өр төлбөр			
Хойшлогдсон татварын өглөг	13	-	214,649
Нийт урт хугацаат өр төлбөр		-	214,649
Нийт өр төлбөр		26,422	266,682
Цэвэр хөрөнгө			
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	11	5,000,000	5,000,000
Хуримтлагдсан ашиг	11	1,375,423	2,050,999
Нийт цэвэр хөрөнгө		6,375,423	7,050,999
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө		6,401,845	7,317,681

2023 ОНЫ 12 САРЫН 31-НЫ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт өмч
2022 оны 1 сарын 1-ний үлдэгдэл	5,000,000	4,325,705	9,325,705
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга			
Залруулсан үлдэгдэл	5,000,000	4,325,705	9,325,705
Тайлант жилийн ашиг, алдагдал		(2,274,706)	(2,274,706)
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого			
Зарласан ногдол ашиг			
Тайлант жилд гаргасан нэгж эрх			
Буцаан татсан нэгж эрх			
2022 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,000,000	2,050,999	7,050,999
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга		232,626	232,626
Залруулсан үлдэгдэл	5,000,000	2,283,625	7,283,625
Тайлант жилийн ашиг, алдагдал		(793,018)	(793,018)
Тайлант жилийн бусад дэлгэрэнгүй орлого			
Зарласан ногдол ашиг		(115,184)	(115,184)
Тайлант жилд гаргасан нэгж эрх			
Буцаан татсан нэгж эрх			
2023 оны 12 сарын 31-ний үлдэгдэл	5,000,000	1,375,423	6,375,423

2023 ОНЫ 12 САРЫН 31-НЫ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН ТАЙЛАНТ ЖИЛИЙН
МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Мянган төгрөгөөр	Тод	2023.12.31	2022.12.31
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Тайлант жилийн ашиг/(алдагдал)		(793,018)	(2,274,706)
Тохируулга:			
Нийт хүүгийн орлого		(126,635)	(120,879)
Ногдол ашгийн орлого		(65,685)	(105,978)
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн хэрэгжээгүй олз		1,914	(199,915)
Орлогын албан татварын зардал		22,318	(267,935)
Ажлын капиталын өөрчлөлтийн өмнөх үндсэн үйл ажиллагааны ашиг/(алдагдал)		(961,106)	(2,969,413)
Бусад авлагын өсөлт/бууралт		11,335	(18,681)
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн бууралт		196,881	409,692
Бодит үнэ цэн нь ашиг, алдагдлаар илэрхийлэгдэх санхүүгийн хөрөнгийн өсөлт/ бууралт		994,103	2,383,310
Хойшлогдсон татварын өрийн өсөлт бууралт		(5,648)	
Худалдааны болон бусад өглөгийн өсөлт/бууралт		(24,205)	19,752
Үндсэн үйл ажиллагааны зарцуулсан мөнгө		211,360	(175,340)
Хүлээн авсан ногдол ашиг		62,331	95,437
Хүлээн авсан хүү		113,358	100,647
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		387,049	20,744
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Гаргасан нэгж эрх		-	-
Олгосон ногдол ашиг		(109,434)	-
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(109,434)	-
Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз, гарз		(3,938)	4,085
Тайлант жилд бий болсон нийт цэвэр мөнгөн гүйлгээ		273,677	24,829
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		276,072	251,243
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		549,749	276,072

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

1. Компанийн ерөнхий мэдээлэл

“Үндэсний хувьчлалын сан” хамтын ХОС ХХК (цаашид “ХОС” гэх) нь хаалттай төрлийн хөрөнгө оруулалтын сан бөгөөд 2019 оны 7-р сарын 17-ны өдрийн үүсгэн байгуулагчийн 19/05 тоот шийдвэрээр Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу Хязгаарлагдмал Хариуцлагатай Компанийн хэлбэрээр үүсгэн байгуулагдсан. 2019 оны 8-р сарын 7-ны өдөр Монгол улсын Улсын Бүртгэлийн Албанд бүртгүүлж 6457983 тоот регистр бүхий 9011801136 тоот Улсын Бүртгэлийн Гэрчилгээг авсан.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2020 оны 10-р сарын 30-ны өдрийн 954 дүгээр тогтоолоор ТЗ 312/01 тоот хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг 2020 оны 10-р сарын 30-ны өдрөөс 10 жилийн хугацаатай авсан.

“Үндэсний Хувьчлалын Сан” Хамтын ХОС нь олон нийтэд нэгж эрхээ санал болгон гаргаж, зах зээлийн үнээр худалдаалдаг, өөрийн гаргасан нэгж эрхээ эргүүлэн худалдаж авах үүрэг хүлээдэггүй хаалттай хөрөнгө оруулалтын сан юм. Хөрөнгө оруулалтын сан нь Монгол Улсын болон Дэлхийн хөрөнгийн зах зээлийн өсөлтийн өгөөжийг нэгж эрх эзэмшигчдэд хүргэх зорилгоор олон нийтээс хөрөнгө татан төвлөрүүлнэ.

Сан нь 10 жил үйл ажиллагаагаа явуулах бөгөөд үйл ажиллагаа дуусгавар болсны дараа нийт хөрөнгөө хөрөнгө оруулагчиддаа хуваарилна.

2023 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх эзэмшигчдийн бүрэлдэхүүн нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

Нэгж эрх эзэмшигчдийн нэр	Эзэмшлийн хувь	2023 оны 12 сарын 31		
		Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ (төг)	Нийт (мян. төг)
Ард даатгал ХК	11%	5,658,294	100	565,829
Тулга /хувь хүн/	6%	3,000,000	100	300,000
Ард менежмент ҮЦК ХХК	5%	2,500,000	100	250,000
М Си Эс Инвестмент ХХК	5%	2,500,000	100	250,000
Бусад жижиг	73%	36,341,706	100	3,634,171
Нийт	100%	50,000,000		5,000,000

*5 хувиас бага эзэмшлийн хувь бүхий нэгж эрх эзэмшигчдийг нэгтгэн харуулсан.

2023 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар тус сангийн эцсийн өмчлөгч нь Ч.Ганхуяг байна.

Сангийн бүртгэгдсэн албан ёсны хаяг, байршил нь: Сентрал Тауэр, 17-р давхар, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо, Улаанбаатар хот, Монгол улс

2. Компанийн үйл ажиллагаа явуулж буй орчин

2.1 Ерөнхий

Монгол улс хөгжиж буй зах зээлийн олон шинж чанарыг агуулдаг. Тус улсын эдийн засаг зэс болон нүүрсний үнэд маш мэдрэмтгий байдаг. Хууль эрх зүйн дүрэм ба татварын зохицуулалтын орчин нь үргэлжлэн хөгжиж, тогтмол өөрчлөгдөж, олон янзаар тайлбарлагддаг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

Монгол улсын татвар, валют, гаалийн хууль тогтоомжийг олон янзаар тайлбарлаж, тогтмол өөрчилж байдаг. Монгол Улсын эдийн засгийн ирээдүйн гүйцэтгэл нь БНХАУ-ын эрэлт, дэлхийн зах зээл дээрх түүхий эдийн үнийн тогтворгүй байдал зэрэгтэй холбоотой бөгөөд Засгийн газраас авч хэрэгжүүлж буй эдийн засаг, санхүү, мөнгөний арга хэмжээний үр нөлөө, татвар, хууль эрх зүйн зохицуулалт, улс төрийн үйл явцаас хамаарна.

Дэлхийн эдийн засгийн өнөөгийн тодорхойгүй байдал, санхүүгийн зах зээлийн тогтворгүй байдал, дэлхийн зах зээл дээрх түүхий эдийн үнийн таамаглах боломжгүй байдал, Хятадын эдийн засгийн өсөлтийн удаашрал, Монголын эдийн засгийн удаашрал, төгрөгийн ам.доллар, юаньтай харьцах ханшийн сулрал болон бусад болзошгүй эрсдэлүүд нь Монголын болон компанийн санхүүгийн салбарт сөргөөр нөлөөлнө. Ирээдүйн эдийн засаг, зохицуулалтын нөхцөл байдал нь удирдлагын одоогийн хүлээлтээс өөр байж болно.

Удирдлага нь компанийн үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр шаардлагатай арга хэмжээг авч байна. Гэсэн хэдий ч өнөөгийн эдийн засгийн нөхцөл байдлын ирээдүйн үр нөлөөг урьдчилан таамаглахад хэцүү бөгөөд удирдлагын одоогийн хүлээлт, тооцоолол нь бодит үр дүнгээс ялгаатай байж болно.

2.2 Валютын арилжаа

Үндсэн гадаад валют болох Ам.доллар нь Монгол Улсын ихэнх бизнесийн төлбөр тооцоонд ашиглагдаж, суурь эдийн засагт чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Доорх хүснэгт нь Монгол Улсын Төв Банкнаас зарласан Ам.долларын болон Канад долларын Төгрөгтэй харьцах ханшийг харуулна.

Огноо	Ам.доллар	Канад доллар
2023 оны 12 сарын 31	3,410.69	2,585.62
2022 оны 12 сарын 31	3,444.60	2,541.58

2.3 Бүртгэлийн болон тайлагналын валют

Компанийн бүртгэлийн мөнгөн тэмдэгт нь түүний үйл ажиллагаа явуулж буй эдийн засгийн орчны үндсэн мөнгөн тэмдэгт байна. Компанийн бүртгэлийн болон тайлагналын мөнгөн тэмдэгт нь Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгт болох Монгол төгрөг (“ТӨГ”) юм. Эдгээр санхүүгийн тайлангуудад өөрөөр тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд бүх үзүүлэлтүүд мянгачлан илэрхийлэгдсэн. Эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Монгол төгрөгөөр (“Төгрөг”) толилуулсан.

3. Тайлан бэлтгэх үндэслэл

3.1 Ерөнхий зарчмууд

Компанийн эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь СТОУС-ын дагуу санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойших бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь ашиг, алдагдлаар илэрхийлэгдэх болон бусад дэлгэрэнгүй орлогоор илэрхийлэгдэх санхүүгийн хэрэглүүр болон хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх санхүүгийн хэрэглүүрээс бусад зүйлсийн хувьд түүхэн өртөгт суурилан бэлтгэгдсэн.

Компани нь Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу нягтлан бодох бүртгэлээ хөтөлдөг. Эдгээр санхүүгийн тайлангууд нь СТОУС-тай бүх материаллаг зүйлсийн хувьд нийцсэн нягтлан бодох бүртгэлийн суурийн дагуу бэлтгэгдсэн. Тодруулга 4-т эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхэд хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогуудыг тусгав.3. Тайлан бэлтгэх үндэслэл (үргэлжлэл)

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

3.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэхэд ашигласан гол тооцоолол ба үнэлэмж

Компани эдгээр санхүүгийн тайлангуудад хүлээн зөвшөөрөх дүнд болон дараагийн санхүүгийн жилийн хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны дүнд нөлөөлөх тооцоолол болон таамаглалыг хийдэг. Удирдлагын туршлага болон ирээдүйн үйл явдлын талаарх тухайн нөхцөл байдалд зохистой гэж үзсэн хүлээлт зэрэг бусад хүчин зүйлүүдэд үндэслэдэг чухал тооцоолол дүгнэлтүүд нь байнга дахин хянагдаж байдаг. Удирдлага мөн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогоо хэрэглэхдээ тооцооллоос гадна тодорхой дүгнэлтийг хийдэг. Санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнгүүдэд хамгийн мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэх үнэлэлтүүд болон дараагийн санхүүгийн жилийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бүртгэлийн дүнгүүдэд мэдэгдэхүйц тохируулга хийх шаардлага үүсгэж болох тооцооллуудад дараах зүйлс хамаарна. Үүнд:

Санхүүгийн хөрөнгийн хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын хэмжилт. ХБЭА-ын хэмжилт нь арга зүй, загвар, мэдээллийн өгөгдлүүдийг тодорхойлох зэргийг багтаасан чухал тооцоолол байна.

Эрсдэлийн алдагдлын хасагдуулгад дараах бүрэлдэхүүн үзүүлэлтүүд чухал нөлөөтэй: төлбөр төлөгдөхгүй байх тодорхойлолт, зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт (SICR), төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (PD), төлөгдөөгүй үлдсэн үлдэгдэл (EAD), төлбөр төлөгдөхгүй байх эрсдэлээс үүсэх алдагдал (LGD), мөн макро эдийн засгийн хувилбарын загвар.

Компани хорогдуулсан өртөг болон БДОБҮЦ-ээр ангилагдсан бүх өрийн хэрэглүүрүүдийн хувьд ХБЭА-ыг тооцоолдог бөгөөд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын тооцоолол болон бодит эрсдэлийн алдагдлын хоорондын зөрүүг багасгах загварууд болон түүнд ашиглагдах өгөгдлүүдийг байнга хянаж баталгаажуулдаг.

Компани ХБЭА-ыг тооцоолох үедээ зэрэглэл тогтоох олон улсын үнэлгээний байгууллагуудын зээлжих зэрэглэлтийн үнэлгээнд үндэслэн хялбаршуулсан арга зүйг ашигладаг. Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлалын зэрэглэлийг тодорхойлох судалгаанд тулгуурлан харилцагч талын зээлжих зэрэглэлийн үнэлгээнд ирээдүйд чиглэсэн мэдээллийг оруулсан гэж удирдлага үзэж байгаа болно.

Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт (“SICR”). Зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөн эсэхийг тодорхойлохын тулд Компани тайлант жилийн эцэст санхүүгийн хэрэглүүрийн бүх хугацаан дахь дефолт болох эрсдэл болон анх хүлээн зөвшөөрөх үеийн дефолт болох эрсдэлийг харьцуулна.

Үнэлгээгээр тайлант жилийн эцэст тодорхой нэг зээлийн эрсдэлийн түвшинд хүрэх гэхээсээ илүү зээлийн эрсдэлийн харьцангуй өсөлтийг нь авч үздэг. Компани бүхий л боломжит ашиглаж болохуйц бэлэн байгаа ирээдүйг харсан мэдээллийг хэт их зардал, хүчин чармайлт гаргалгүйгээр авч үздэг. Тодруулга 27-оос харна уу.3. Тайлан бэлтгэх үндэслэл (үргэлжлэл)

Бизнес загварын үнэлгээ. Бизнес загварт үндэслэн санхүүгийн хөрөнгийг ангилна. Удирдлага бизнес загварын үнэлгээг хийхдээ санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн багц болон ижил байдлын түвшинг тодорхойлохдоо үнэлэлт өгсөн. Борлуулалтын гүйлгээг үнэлэхдээ компани нь түүхэн давтамж, цаг хугацаа болон үнэ цэнэ, борлуулалтын зорилго, ирээдүйн борлуулалтын үйл ажиллагааны тухай хүлээлт зэргийг авч үздэг. Санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилготой бизнесийн загвар нь санхүүгийн хөрөнгийг дуусвар хугацаа хүртэл эзэмших нөхцөлд тохиолддог. Компанийн хяналтаас гадуур нэг удаагийн үйл явдлын үр дүнд хийгдэж болох санхүүгийн хөрөнгийн борлуулалт нь байнга давтагддаггүй бөгөөд Компанийн зүгээс таамаглах боломжгүй байдаг. Мөн зээл чанаргүйдсэнээс үүсэн гарах боломжит алдагдлыг багасгах зорилготой борлуулалтын гүйлгээ болон зээлийн эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагаанд хамааралгүй бусад хугацаанаас өмнөх бага давтамжтай, үнийн дүн багатай

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

борлуулалтын үед ч тухайн санхүүгийн хөрөнгө “Цуглуулах зорилготой бизнесийн загвар”-т нийцсэн хэвээр байж болох юм.

“Цуглуулах болон худалдан борлуулах зорилгоор эзэмших” бизнес загвар нь гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон тухайн хөрөнгийг борлуулснаас үүссэн мөнгөн урсгалыг цуглуулах нь мөн энэхүү бизнес загварын зорилгыг биелүүлэхэд чухал юм. Үүнд хөрвөх чадвартай байдлаа удирдахын тулд тодорхой нэг өгөөжид хүрэхийн тулд эсвэл тухайн хөрөнгийг санхүүжүүлэхэд ашигласан өр төлбөрийн хугацааг санхүүгийн хөрөнгийн хугацаатай нь тохируулахын тулд гэх мэт.

Үлдэгдэл дүнгийн ангилалд худалдан борлуулснаас үүсэх мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор зохицуулж байгаа санхүүгийн хөрөнгийн багцууд багтах бөгөөд жишээ нь, өмнө нь худалдан худалдан борлуулсан төлөвтэй байх ёстой. Гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах нь энэ бизнес загварын хувьд заримдаа тохиолддог.

Мөнгөн урсгал нь зөвхөн хүү болон үндсэн төлөлтөөс бүрдэж буй эсэх үнэлгээ (“ЗХҮТ”)

Санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн урсгал нь зөвхөн хүү болон үндсэн төлөлтөөс (“ЗХҮТ”) бүрдэж буй эсэхийг тодорхойлоход үнэлэлт өгөх шаардлагатай.

Мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн элемент нь өөрчлөгдөх магадлалтай, жишээ нь хэрэв гэрээний хүүгийн түвшин давтамжтайгаар өөрчлөгддөг боловч тэр давтамж нь өрийн хэрэглүүрүүдийн суурь хүүгийн түвшний чиглэлтэй таарахгүй байдаг ба мөн Компани хоорондын зээл нь 3 сарын хугацаатай байдаг боловч хүүгийн түвшинг сар бүр шинэчлэн тогтоодог. Өөрчлөгдсөн мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн нөлөөг тодорхой хэрэглүүрийн мөнгөн урсгалыг ЗХҮТ мөнгөн урсгалтай жишиг өрийн хэрэглүүртэй харьцуулалт хийх байдлаар үнэлэх бөгөөд үүнийг тайлант хугацаа бүрд болон хэрэглүүрийн хугацааны туршид хуримтлуулан тооцно. Үнэлгээ хамгийн боломжит бүх тохиолдолд хийгдсэн бөгөөд санхүүгийн зах зээлд тохиолдол болох санхүүгийн стрессийн боломжит нөхцөл байдалд ч мөн хийгдсэн байна. Мөнгөн урсгал нь жишиг үзүүлэлтээс ихээхэн зөрүүтэй байх тохиолдолд үнэлгээ хийгдсэн хэрэглүүрийн мөнгөн урсгалыг ЗХҮТ шалгуурыг хангаж байна гэж үзэхгүй бөгөөд тухайн хэрэглүүрийг ашиг алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр бүртгэнэ.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

3. Тайлан бэлтгэх үндэслэл (үргэлжлэл)

Холбоотой талын ажил гүйлгээний анхны хүлээн зөвшөөрөлт

Бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад Компани холбогдох талуудтай ажил гүйлгээнд оролцдог. СТОУС 9 нь санхүүгийн хэрэглүүрийг тэдгээрийн бодит үнэ цэнд суурилан анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр бүртгэхийг шаарддаг. Энэхүү ажил гүйлгээг зах зээлийн эсвэл зах зээлийн бус (өөрөөр хэлбэл энэхүү ажил гүйлгээтэй холбоотой идэвхтэй зах зээл байхгүй) хүүтэй уялдсан эсэхийг тодорхойлоход үнэлгээ хийдэг. Энэхүү үнэлгээнд өөр бусад хамааралгүй этгээдтэй хийсэн ижил төрлийн ажил гүйлгээний үнийн дүн болон үр ашигт хүүгийн шинжилгээг ерөнхий зарчим болгодог. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээний нөхцөл болон дансны үлдэгдлийг Тодруулга 7-д тусгасныг харна уу.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд

Компанийн эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхэд ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогуудыг дор толилуулав. Өөрөөр заагаагүй бол тус бодлогуудыг толилуулж буй бүх тайлант хугацаануудад тууштай мөрдөж хэрэгжүүлсэн болно (Тодруулга 5-аас харна уу).

4.1 Тасралтгүй байх зарчим

Удирдлага эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг тасралтгүй байх зарчимд үндэслэн бэлтгэсэн. Компанийн санхүүгийн мэдээллийг ойрын ирээдүйд үйл ажиллагаагаа тасралтгүй үргэлжлүүлнэ гэсэн таамаглалд тулгуурлан бэлтгэсэн бөгөөд үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулж байх хугацаанд хөрөнгө орлогоо бодитой хэрэгжүүлж, өр төлбөр, амлалтаа биелүүлэх боломжтой байх болно гэж үзсэн.

4.2 Гадаад валютын ханшийн хөрвүүлэлт

Эдгээр санхүүгийн тайлангууд Компанийн бүртгэлийн мөнгөн тэмдэгт болох Монгол Төгрөг (“ТӨГ”)-өөр илэрхийлэгдсэн болно.

4.3 Ажил гүйлгээнүүд болон үлдэгдэл дүнгүүд

Гадаад валютаарх мөнгөөр солигдох хөрөнгө ба өр төлбөрүүдийг Компанийн бүртгэлийн валют руу тухайн тайлагналын эцсийн өдрийн Монголбанк (“МБ”)-ны албан ханшаар хөрвүүлж бүртгэнэ. Гадаад валютаар хийгдсэн ажил гүйлгээ болон гадаад валютаар бүртгэгдсэн мөнгөөрх хөрөнгө ба өр төлбөрийг Компанийн бүртгэлийн валют руу тайлан тэнцлийн өдрийн МБ-ны жилийн эцсийн албан ханш руу хөрвүүлснээс үүсэх гадаад валютын ханшийн олз, гарзыг орлого үр дүнгийн тайланд хүлээн зөвшөөрдөг. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөтэй холбоотой гадаад валютын ханшийн олз, гарзыг орлого үр дүнгийн болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд "санхүүгийн орлого, зардал"-аар толилуулна. Бусад бүх гадаад валютын ханшийн олз, гарзыг орлого үр дүнгийн болон бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд "Гадаад валютын ханшийн олз/(гарз), цэвэр дүн"-ээр толилуулна. Жилийн эцсийн ханшаарх хөрвүүлэлт нь түүхэн өртгөөр хэмжигддэг мөнгөн бус зүйлсэд хамаарахгүй. Гадаад валютаарх бодит үнэ цэнээр хэмжигдсэн мөнгөн бус зүйлийг, түүний дотор өмчийн хөрөнгө оруулалтыг, бодит үнэ цэнийг нь тодорхойлсон өдрийн ханшийг ашиглан хөрвүүлдэг. Гадаад валютаарх бодит үнэ цэнээр хэмжигдэх мөнгөн бус зүйлс дэх валютын ханшийн өөрчлөлтийн нөлөөг бодит үнэ цэнийн олз эсвэл гарзын нэг хэсэг болгон бүртгэдэг.

Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг ангиллаас хамааран дараагийн тайлант үеүдэд бодит үнэ цэнээр эсвэл хорогдуулсан өртгөөр бүртгэдэг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

3. Тайлан бэлтгэх үндэслэл (үргэлжлэл)

4.3 Ажил гүйлгээнүүд болон үлдэгдэл дүнгүүд (үргэлжлэл)

Бодит үнэ цэнэ гэж хэмжилт хийгдэх тухайн өдөр зах зээлд оролцогч талуудын хооронд хөрөнгө худалдсан бол хүлээн авах буюу өр төлбөр шилжүүлсэн бол төлөх байсан үнийг хэлнэ. Бодит үнэ цэнийн хамгийн сайн нотолгоо бол идэвхитэй зах зээл дээрх үнэ байдаг. Идэвхтэй зах зээл гэдэг нь давтамж, тоо хэмжээний хувьд үнийн мэдээллийг тогтмол нийлүүлж чадах хөрөнгө, өр төлбөртэй холбоотой гүйлгээ гарч байдаг зах зээлийг хэлдэг. Идэвхитэй зах зээл дээр арилжаалагдаж байгаа санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийг хөрөнгө буюу өр төлбөр тус бүрийн жишиг үнэ болон аж ахуйн нэгжийн эзэмшиж буй хэрэглүүрүүдийн тоо хэмжээгээр хэмждэг. Зах зээлийн өдөр тутмын хэвийн арилжааны хэмжээ нь компанийн эзэмшиж байгаа тоо хэмжээтэй харьцуулахад хангалтгүй байх мөн нэг арилжаагаар борлуулах захиалгын тоо хэмжээ зэрэг нь жишиг үнэнд нөлөөлөх тохиолдол байдаг.

Гүйлгээний зардал нь санхүүгийн хэрэглүүрийг худалдан авах, шинээр гаргах эсвэл борлуулахтай шууд холбоотой нэмэлт зардлууд юм. Нэмэлт зардал нь гүйлгээ хийгдээгүй тохиолдолд гарахгүй байх байсан зардлыг хэлнэ. Гүйлгээний зардалд зуучлагч (мөн борлуулалтын агентын үүрэг гүйцэтгэж буй ажиллагсад), зөвлөхүүд, брокерууд болон дилерүүдэд төлсөн шимтгэл, хураамж, зохицуулах байгууллага, хөрөнгийн зах зээлийн байгууллагад төлсөн төлбөр, шилжүүлгийн татвар, хураамж хамаарна. Гүйлгээний зардалд өрийн шимтгэл эсвэл хөнгөлөлт, санхүүжилтийн зардал, захиргааны дотоод зардал, хадгалалтын зардал орохгүй.

Хорогдуулсан өртөг нь санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг анх хүлээн зөвшөөрсөн дүнгээс аливаа үндсэн дүнгийн эргэн төлөлтийг хасаж, хуримтлагдсан хүүг нэмж, санхүүгийн хөрөнгийн хувьд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын хасагдуулгыг хассан дүн юм. Хуримтлагдсан хүүд анх хүлээн зөвшөөрөх үед хойшлогдсон гүйлгээний зардлын хорогдуулалт, мөн үнийн аливаа нэмэгдэл буюу хөнгөлөлтийн дүнгийн үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон хорогдуулалт орно. Хуримтлагдсан хүүгийн орлого, хуримтлагдсан хүүгийн зардал, мөн хуримтлагдсан купон болон үнийн дискаунтчилсан нэмэгдэл буюу хөнгөлөлтийг (мөн аливаа хойшлогдсон шимтгэлийн хамт) тусад нь толилуулаагүй ба тэдгээрийг санхүүгийн байдлын тайлангийн холбогдох хэсэгт дансны үнээр тусгасан.

4.4 Санхүүгийн хэрэглүүр — хэмжилтийн үндсэн нөхцөл

Үр ашигт хүүгийн арга нь хүүгийн орлого эсвэл хүүгийн зардлыг хамаарах хугацааны туршид бүртгэлийн дүнгээс тооцогдох хүүгийн хувь (үр ашигт хүү)-ийг тогтмол байлгах аргаар хуваарилах арга юм. Үр ашигт хүүгийн хувь нь ирээдүйд орж ирэхээр тооцоолсон мөнгөн орлого, гарах зарлагыг (ирээдүйн зээлийн алдагдлыг үл харгалзан) санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй хугацааны эсвэл зохистой бол түүнээс богино хугацааны туршид дискаунтчилж, санхүүгийн хэрэглүүрийн бүртгэлийн нийт дүнг гаргаж авах хүүгийн хувь болно. Үр ашигт хүүгийн хувь нь хувьсах хүүтэй хэрэглүүрийн мөнгөн урсгалын хүүг өөрчлөх дараагийн мөч хүртэл дискаунтчлах боловч хэрэглүүрт тусгагдсан хөвөгч хүү дээр нэмэгдэх зээлийн хүүгийн зөрүүг илэрхийлсэн урамшуулал болон хөнгөлөлтийг, мөн зах зээлийн түвшинд тохируулагддаггүй ба бусад хувьсах хүчин зүйлсэд үл хамаарна. Эдгээр урамшуулал болон хөнгөлөлтийг хэрэглүүрүүдийн хүлээгдэж буй нийт хугацаагаар хорогдуулна. Өнөөгийн үнэ цэнийн тооцооллод гэрээний талуудын хооронд төлөх эсвэл хүлээн авах бүх хураамжийг оруулах ба тэдгээр нь үр ашигт хүүгийн бүрэлдэхүүн хэсэг болно. Худалдан авахад эсвэл шинээр олгоход үнэ цэнийн бууралт хийгдсэн зээл ("POCI") -ийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед үр ашигт хүүний түвшинг зээлийн эрсдэлд тохируулахыг хэлнэ. Үүнд: анх хүлээн зөвшөөрөхдөө гэрээний төлбөрийн оронд хүлээгдэж буй мөнгөн гүйлгээнд үндэслэн тооцоолно.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

4.5 Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг анхлан хүлээн зөвшөөрөх

Санхүүгийн хэрэглүүрүүд нь анхлан гүйлгээний зардлыг тохируулсан бодит үнэ цэнээр бүртгэгддэг. Анхлан хүлээн зөвшөөрөх бодит үнэ цэнэ нь гүйлгээний дүнгээр хамгийн сайн нотлогдоно. Анхлан хүлээн зөвшөөрөх үед үүсэх олз эсвэл гарз нь бодит үнэ цэнэ болон гүйлгээний дүнгийн хооронд зөрүү гарсан тохиолдолд л бүртгэгдэх бөгөөд үүнийг зөвхөн ижил төрлийн хэрэглүүрийн идэвхтэй зах зээл дээрх сүүлийн үеийн арилжааны мэдээллээр баталгаажуулсан эсвэл зөвхөн идэвхтэй зах зээлээс авсан мэдээлэлд үндэслэж хийсэн үнэлгээний аргачлалаар тооцсон тохиолдлуудад бүртгэх болно. Анхлан хүлээн зөвшөөрсний дараа ХБЭА-ын нөөц сан нь хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдсэн санхүүгийн хөрөнгүүдийг хүлээн зөвшөөрдөг ба өрийн хэрэглүүрт оруулсан хөрөнгө оруулалтуудыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хэмжиж гарсан үр дүн нь шууд бүртгэлийн гарз болдог.

Зохицуулах байгууллагаас тогтоосон эсвэл зах зээлийн жишгээр тогтсон (“хэвийн” борлуулалт болон худалдан авалт) тодорхой хугацаанд багтаан нийлүүлэх шаардлагатай санхүүгийн хөрөнгийн бүхий л борлуулалт болон худалдан авалтыг арилжаа хийсэн өдөр буюу Компани тухайн санхүүгийн хөрөнгийг нийлүүлэх үүрэг хүлээсэн үед бүртгэнэ. Бусад бүх худалдан авалтыг Компани санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээний нэг тал болсон үед хүлээн зөвшөөрнө.

4.6 Санхүүгийн хөрөнгө- ангилал болон дараа үеийн хэмжилт- хэмжилтийн төрөл

Компани нь санхүүгийн хөрөнгүүдийг дараах хэмжилтийн төрлүүдээр ангилна: Ашиг алдагдлаарх бодит үнэ цэнэ (“ААБҮЦ”), Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнэ (“БДОБҮЦ”) болон Хорогдуулсан өртөг (“ХӨ”). Санхүүгийн өрийн хэрэглүүрийн ангилал болон дараа үеийн хэмжилт нь (i) холбогдох хөрөнгүүдийн багцыг удирдах Компанийн бизнес загвар (ii) хөрөнгийн мөнгөн урсгалын онцлогоос хамаарна.

4.7 Санхүүгийн хөрөнгө - ангилал болон дараа үеийн хэмжилт- бизнес загвар

Бизнес загвар нь Компани хөрөнгийг мөнгөн урсгал бий болгох зорилгоор хэрхэн удирдаж байгаагаар тодорхойлогдоно. Өөрөөр хэлбэл Компанийн зорилго нь

- Зөвхөн хөрөнгийн гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах (гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмших),
- Хөрөнгийн гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулж авахаас болон хөрөнгийг худалдсанаас олох мөнгөн урсгалыг авахын аль нь вэ гэдгээс хамаарах (гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах ба худалдах зорилгоор эзэмших),
- Хэрэв 1 ба 2-ын аль ч тохиолдол биш бол санхүүгийн хөрөнгийг нь "бусад" гэсэн бизнес загварт хамааруулан ангилах ба ашиг алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хэмжинэ.

Бизнес загварыг үнэлгээ хийсэн өдрийн байдлаар бэлэн байгаа багцын хувьд тодорхойлсон зорилгод хүрэхийн тулд Компанийн гүйцэтгэж буй үйл ажиллагаануудад хамааралтай бүхий л нотолгоонд үндэслэн хөрөнгүүдийн (багцын түвшинд) хувьд тодорхойлно. Бизнес загварыг тодорхойлоход Компанийн авч үзсэн хүчин зүйлүүдэд багцын бүрэлдэхүүн болон зорилго, холбогдох хөрөнгүүдийн мөнгөн урсгал хэрхэн цуглуулагдаж байсан талаарх өнгөрсөн үеийн туршлага зэргийг авч үздэг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

4.8 Санхүүгийн хөрөнгө - ангилал болон дараа үеийн хэмжилт– мөнгөн урсгалын онцлог

Бизнес загвар нь хөрөнгийн гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмших эсвэл хөрөнгийн гэрээт мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон хөрөнгийг худалдсанаас олох мөнгөн урсгалыг авах зорилготой үед мөнгөн урсгал нь зөвхөн үндсэн болон хүүгийн төлбөр (ЗҮХТ)-өөс бүрдэж буй эсэхэд Компани үнэлгээ өгдөг. Тэдгээрийн мөнгөн урсгал нь ЗҮХТ-ийн онцлогтой нийцсэн эсэхийг тодорхойлоход нуугдмал деривативыг агуулсан санхүүгийн хөрөнгийг бүхэлд нь авч үзнэ. Энэ үнэлгээг хийхдээ Компани гэрээт мөнгөн урсгал нь зээлийн гэрээний үндсэн тохиролцоонд нийцтэй эсэх, ялангуяа хүү нь зээлийн эрсдэл, мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ болон зээлийн бусад эрсдэл, ашгийн түвшинг багтаасан эсэхийг авч үздэг.

Гэрээний нөхцөлүүд нь эрсдэлтэй эсвэл зээлийн үндсэн нөхцөлтэй үл нийцэх өөрчлөлтийг харуулж байвал санхүүгийн хөрөнгө нь ашиг алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хэмжигдэж ангилагдана. ЗҮХТ-ийн үнэлгээ нь хөрөнгийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед хийгдэх бөгөөд дараа хийгдэхгүй.

4.9 Санхүүгийн хөрөнгө - дахин ангилал

Багцыг удирдаж байгаа бизнес загвар бүхэлдээ өөрчлөгдсөн бол санхүүгийн хэрэглүүрийг дахин ангилна. Дахин ангилал нь ирээдүйд нөлөө үзүүлэх бөгөөд бизнес загвар өөрчлөгдсөний дараах хамгийн эхний тайлант үеийн эхнээс хэрэгжинэ. Компани тайлант болон харьцуулах өмнөх хугацаанд бизнесийн загвараа өөрчлөөгүй бөгөөд дахин ангилал хийгээгүй болно.

4.10 Санхүүгийн хөрөнгө - үл хүлээн зөвшөөрөлт

Компани санхүүгийн хөрөнгийг дараах тохиолдолд бүртгэлээс хасдаг: (а) хөрөнгийн төлбөрийг авсан эсвэл хөрөнгөтэй холбоотой мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх дуусгавар болсон, (б) санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрхээ бусдад шилжүүлэн өгсөн эсвэл хүлээн зөвшөөрөгдсөн дамжуулан өгөх хэлцэлд оролцож:

- хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой бүхий л эрсдэл болон өгөөжийг бүхэлд нь бусдад шилжүүлсэн эсвэл
- хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой бүхий л эрсдэл болон өгөөжийг бүхэлд нь бусдад шилжүүлээгүй ч, өөртөө авч үлдээгүй буюу хяналтын эрхийг хадгалж үлдээгүй.

Холбогдох тал хөрөнгийн борлуулалтад нэмэлт хязгаарлалт хийхгүйгээр холбоогүй гуравдагч талд бүхэлд нь худалдах боломжгүй тохиолдолд хяналтын эрхийг хадгалж үлдсэн гэж үзнэ.

4.11 Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг хооронд нь хаах

Санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг хооронд нь хааж санхүүгийн байдлын тайланд цэвэр дүнгээр бүртгэх нь хүлээн зөвшөөрсөн дүнгүүдийн хаалт хийх эрх зүйн үндэслэл байгаа бөгөөд төлбөрийг цэвэр дүнгээр барагдуулах эсвэл хөрөнгийг худалдаж, нэгэн зэрэг өр төлбөрийг барагдуулах төлөвлөгөө байгаа тохиолдолд л зөвшөөрөгдөнө. Энэхүү хооронд нь хаах эрх нь (а) ирээдүйд болох үйл явдлын болзошгүй төлбөр биш байх, (б) дараах тохиолдол бүрийг хуулийн хүрээнд шийдвэрлэх боломжтой байх ёстой. Үүнд:

- (i) бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны үед
- (ii) төлбөр төлөгдөхгүй болох үед
- (iii) төлбөрийн чадваргүй болж дампуурсан үед бий болдог.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

4.12 Санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасах

Компани санхүүгийн хөрөнгийн нөхөн төлөгдөх үйл ажиллагаа дуусгавар болсон, дахин нөхөн сэргээх үндэслэлгүй гэж үзсэн тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг бүхэлд нь эсвэл зарим хэсгийг нь данснаас хасдаг. Данснаас хасах нь үл хүлээн зөвшөөрөх үйл явдлыг илэрхийлнэ. Компани гэрээний дагуу төлөгдөх дүнг шаардан авах эрхтэй боловч буцаан олгох магадлал бага үед хууль сахиулах үйл ажиллагаа дуусаагүй зарим санхүүгийн хөрөнгүүдийг данснаас хасдаг.

4.13 Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт

Бизнес загвар болон мөнгөн гүйлгээний шинж чанарт үндэслэн, Компани өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтыг хорогдуулсан өртгөөр, ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнэ болон бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр бүртгэж ангилдаг. Өрийн үнэт цаасыг гэрээнд заасан ЗХҮТ-ийн мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор болон нягтлан бодох бүртгэлийн зөрүүг мэдэгдэхүйц хэмжээгээр бууруулахын тулд ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнийг нь сайн дураар хүлээн зөвшөөрөөгүй үед хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ.

Өрийн үнэт цаасыг гэрээнд заасан мөнгөн гүйлгээг цуглуулах болон худалдан борлуулах зорилгоор эзэмшдэг бөгөөд эдгээр мөнгөн гүйлгээ нь ЗХҮТ байх ба бодит үнэ цэнийг нь ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөөгүй бол бусад орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөх бодит үнэ цэнээр бүртгэнэ. Тухайн хөрөнгүүдийн хүүгийн орлогыг үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан тооцоолж ашиг, тооцоолсон үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулгыг тухайн жилийн ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө. Дансны үнэ дэх бусад бүх өөрчлөлтүүдийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрнө. Өрийн үнэт цаасыг бүртгэлээс хасах үед бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрсөн хуримтлагдсан олз, гарзыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоос ашиг алдагдал руу дахин ангилдаг. Хорогдуулсан өртөг болон бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдөх шалгуурыг хангаагүй тохиолдолд өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт нь ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр бүртгэгдэнэ. Компани нягтлан бодох бүртгэлийн олон янзын сууриар хүлээн зөвшөөрөгдсөн буюу хэмжигдсэн санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн хоорондын нягтлан бодох бүртгэлийн зөрүүг мэдэгдэхүйц хэмжээгээр бууруулахад анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр Компанийн ААБҮЦ-ээрх өрийн үнэт цаасны хөрөнгө оруулалтыг дахин тодорхойлж болно.

4.14 Өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт

Үнэт цаас гаргагчийн хэтийн төлөвт өмчийн тодорхойлолтыг хангасан санхүүгийн хөрөнгө (жишээ нь, мөнгөөр төлөх гэрээний үүргийг агуулаагүй санхүүгийн хэрэглүүр ба гаргагчийн цэвэр хөрөнгөнд үлдэх хувь оролцоог нотлох баримт) нь Компанийн өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтыг илтгэнэ. Өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт нь бодит үнэ цэнэ нь бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөхөөс бусад тохиолдолд бодит үнэ цэнийг нь ашиг, алдагдлаар хэмжинэ. Компанийн бодлогоор хөрөнгө оруулалтын өгөөж бий болгохоос бусад стратегийн зорилгоор хөрөнгө оруулалтыг эзэмшдэг бол өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдөнө гэж тодорхойлдог. Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнийг хүлээн зөвшөөрөх сонголтын үед, бодит үнэ цэнийн олз ба гарзыг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрч, цаашид болон түүнийг борлуулсан үед ашиг, алдагдалд дахин ангилж бүртгэхгүй. Хэрэв үнэ цэнийн бууралтын гарз ба тэдгээрийн буцаалт байгаа тохиолдолд бодит үнэ цэнийн бусад өөрчлөлтөөс тусад нь хэмжихгүй. Компанийн төлбөр хүлээн авах эрх нь ийм хөрөнгө оруулалтын өгөөж гэхээсээ илүү хөрөнгө оруулалтын нөхөн төлбөрийг илэрхийлэхээс бусад тохиолдолд ногдол ашгийг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4.15 Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгөнд бэлэн мөнгө, банканд байршуулсан харилцах хадгаламжийн мөнгө, 3 сар болон түүнээс богино хугацаатай, хөрвөх чадвар сайтай бусад богино хугацаат хөрөнгө оруулалтыг хамааруулна. Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийг хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ. Учир нь: (i) тэдгээр нь гэрээний мөнгөн урсгалаас цуглуулагдан эзэмшиж байгаа болон тэдгээр мөнгөн гүйлгээ нь ЗҮХТ-ийг тусгасан байдаг болон (ii) тэдгээр нь ашиг алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр тодорхойлогдоогүй байдаг.

4.16 Дансны болон бусад авлага

Дансны ба бусад авлагуудыг анхлан бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөх ба цаашдаа үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ.

4.17 Санхүүгийн өр төлбөр

Анхны хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт

Санхүүгийн өр төлбөрийг аль зохистой ангилалд нь бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь орлого, зарлагын дансанд бүртгэгдэх, зээл ба зээллэг, эсвэл үр нөлөөтэй хейджингийн хэрэглүүрээр анх хүлээн зөвшөөрнө. Бүх санхүүгийн өр төлбөрүүдийг анх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөх ба зээл, зээллэг болон өр төлбөрийн хувьд шууд хамааралтай гүйлгээний зардлыг хассаны дараах дүнгээр хүлээн зөвшөөрнө. Компанийн санхүүгийн өр төлбөрт бусад өр төлбөр болон холбоотой талын өр төлбөр орно. Бүх санхүүгийн өр төлбөрийг зээл ба зээллэг гэж ангилдаг.

Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн өр төлбөрийг төлөхөөс чөлөөлөгдсөн, өр төлбөр цуцлагдсан эсвэл хугацаа нь дууссан бол үл хүлээн зөвшөөрдөг. Хэрэв одоо байгаа санхүүгийн өр төлбөрийн зээлдүүлэгч нь хэвээрээ боловч ялгаатай нөхцөлтэй зээлийн гэрээгээр сольсон эсвэл одоо байгаа зээлийн нөхцөл эрс өөрчлөгдсөн бол эдгээр өөрчлөлт шинэчлэлтийг анхны санхүүгийн өр төлбөрийн үл хүлээн зөвшөөрөлт ба шинэ өр төлбөрийн хүлээн зөвшөөрөлт гэж үзэх ба бүртгэлийн дүнгийн зөрүүг орлого, зардлын дансанд хүлээн зөвшөөрнө.

4.18 Дансны болон бусад өглөг

Дансны өглөгийг нөгөө тал гэрээнд заасан үүргээ биелүүлсэн үед хуримтлуулан бүртгэх ба анхлан бодит үнэ цэнээр, цаашид үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

4.19 Орлогын албан татвар

Орлогын албан татвар нь санхүүгийн тайланд тайлант хугацааны эцсийн байдлаар батлагдсан эсвэл үндсэндээ батлагдсан байгаа хууль тогтоомжийн дагуу хуримтлуулан бүртгэгдсэн байна. Орлогын албан татварын зардал нь тайлант хугацааны болон хойшлогдсон татвараас бүрдэх бөгөөд уг зардлуудтай холбоотой ажил гүйлгээ нь тухайн буюу өөр тайлант хугацаанд бусад дэлгэрэнгүй орлогод эсвэл шууд өмчид бүртгэгдсэнээс бусад тохиолдолд тухайн жилийн ашиг алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Тайлант хугацааны албан татвар нь тухайн болон өмнөх тайлант хугацааны татвар ногдуулах ашиг эсвэл алдагдлаас бодогдсон татварын байгууллагад төлөх эсвэл буцаан авах дүн байна.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

4.19 Орлогын албан татвар (үргэлжлэл)

Санхүүгийн тайланг холбогдох татварын тайланг тушаахаас өмнө баталгаажуулсан тохиолдолд татвар ногдуулах ашиг, алдагдлыг урьдчилсан тооцоонд үндэслэж тооцдог. Орлогын албан татвараас бусад татваруудыг үйл ажиллагааны зардалд бүртгэдэг.

Татварын алдагдлыг ирээдүйд шилжүүлэх үед хойшлогдсон орлогын албан татварыг тооцохдоо тайлан тэнцлийн өглөгийн аргыг ашиглах ба хөрөнгө, өр төлбөрийн санхүүгийн тайлангийн зорилгоорх бүртгэлийн дүн болон татварын суурийн хоорондын түр зөрүүг тайлант хугацаанд тооцож бүртгэдэг. Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн чөлөөлтийн дагуу татвар ногдуулах ашиг болон бүртгэлийн ашгийн алинд нь ч нөлөөлдөггүй, мөн бизнесийн нэгдлээс бусад ажил гүйлгээнд хөрөнгө ба өр төлбөрийг анхлан хүлээн зөвшөөрөх үед үүссэн түр зөрүүнд хойшлогдсон татвар бүртгэдэггүй. Хойшлогдсон татварын үлдэгдлийг тайлант хугацааны эцэст бүхэлдээ буюу үндсэндээ батлагдсан байсан татварын хувь хэмжээгээр тооцож байгаа бөгөөд түр зөрүү гарах хугацаанд буцаах эсвэл татварын алдагдлыг ирээдүйд ашиглагдах үед хэрэглэхээр хүлээгдэж байдаг.

Хасагдах түр зөрүү болон татварын алдагдал шилжүүлснээс үүссэн хойшлогдсон татварын хөрөнгийг ирээдүйд түр зөрүү буцах магадлалтай үед бүртгэх бөгөөд эдгээр түр зөрүүг ирээдүйд олох татварын ашгаас хасаж ашиглаж болохуйц хэмжээгээр л хүлээн зөвшөөрнө.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө болон өр төлбөрийг хооронд нь хаахдаа хуулиар хооронд нь хааж болох эрх үүссэн, тухайн хуулийн этгээд эсвэл цэвэр дүнгээр тооцох сонирхол бүхий хэд хэдэн хуулийн этгээдийн хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөр болон орлогын албан татварыг хураан авах эрх бүхий татварын байгууллага нь ижил байгаа эсэхийг авч үзнэ.

Монгол улсын Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагааны орлогыг чөлөөлөхөөр заасан байдаг тул сан нь хөрөнгө удирдах явцад үүсэж буй үйл ажиллагааны орлогуудад хойшлогдсон татварын нөлөөлөл тооцох шаардлагагүй байдаг.

4.20 Татварын тодорхой бус нөхцөл байдал

Тайлант хугацааны эцэс бүрд Компанийн удирдлага татварын тодорхой бус байр суурийг хянан үзэж үнэлдэг. Компанийн орлогын албан татварын байр суурийг татварын байгууллага хүлээн зөвшөөрөхгүй байж болохоос шалтгаалан нэмэлт татвар ногдуулах нь ногдуулахгүй байхаас илүү магадлалтай гэж удирдлага үзсэн тохиолдолд өглөгийг хүлээн зөвшөөрдөг. Санхүүгийн тайлангийн эцсийн өдрийн байдлаар бүхэлдээ буюу үндсэндээ батлагдсан байсан хууль тогтоомжийн тайлбар болон ижил төрлийн асуудлыг шүүхийн байгууллагын шийдвэрлэсэн байдалд үндэслэн үнэлгээг хийдэг. Торгууль, алданги болон орлогын бус татвартай холбоотой

өглөгийн хувьд тайлант хугацааны эцэс дэх өр төлбөрийг барагдуулахад шаардагдах зардлыг удирдлагын хамгийн нарийн тооцоололд тулгуурлан хүлээн зөвшөөрдөг. Орлогын албан татварын тодорхой бус байдалтай холбоотой үүссэн залруулгыг орлогын албан татварын зардлын дансанд бүртгэдэг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

4.21 Урьдчилж төлсөн тооцоо

Урьдчилгаа төлбөрийг өртгөөс үнэ цэнийн бууралтын зардлыг хассан дүнгээр бүртгэнэ. Урьдчилгаа төлбөр хийгдсэн бараа үйлчилгээг нэг жилээс хойш хүлээн авахаар хүлээгдэж буй тохиолдолд эсвэл урьдчилгаа төлбөр хийгдсэн хөрөнгө нь анхлан эргэлтийн бус гэж ангилагдсан тохиолдолд уг урьдчилгаа төлбөрийг эргэлтийн бус гэж ангилна. Компани холбогдох хөрөнгийг хянах эрх олж авсан бөгөөд уг хөрөнгө нь Компанид эдийн засгийн үр өгөөж ирээдүйд өгөх магадлалтай болсон үед хөрөнгө худалдан авахаар хийгдсэн урьдчилгаа төлбөрийн дүнг хөрөнгийн дансны үнэнд шилжүүлэн бүртгэнэ. Бусад урьдчилгаа төлбөртэй холбогдох бараа, үйлчилгээг хүлээн авсан үед ашиг алдагдлаас хасаж бүртгэнэ. Урьдчилгаа төлбөртэй холбоотой хөрөнгө, бараа, үйлчилгээ нийлүүлэгдэхгүй байх шинж тэмдэг илэрсэн тохиолдолд урьдчилгаа төлбөрийн дүнг зохих хэмжээгээр бууруулж холбогдох үнэ цэнийн бууралтын гарзыг тайлант жилийн ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө.

4.22 Хувьцаат капитал

Гаргасан нэгж эрхийг эздийн өмчид тусгана. Шинээр нэгж эрх гаргахтай шууд холбогдон гарсан нэмэгдэл зардлыг өөрийн хөрөнгийн хэсгийн энгийн хувьцааны сөрөг тохируулах данс байдлаар, татварын дараах цэвэр дүнгээр харуулна.

4.23 Ногдол ашиг

Ногдол ашгийг зарлаж баталсан тайлант хугацаанд эзэмшигчдийн өмчөөс хасч өр төлбөрөөр бүртгэдэг.

4.24 Болзошгүй өр төлбөрт зориулсан нөөц

Өр төлбөрийн нөөц гэж тодорхой төлөгдөх хугацаа болон үнийн дүнгүй санхүүгийн бус шинжтэй өр төлбөрийг хэлнэ. Компани урьд нь тохиолдсон үйл явдлын үр дүнд өнөөгийн (эрх зүйн эсвэл үүсмэл үүрэг хүлээсэн бөгөөд уг үүргийг биелүүлэхэд шаардагдах эдийн засгийн үнэ цэнэ бүхий эх үүсвэрийг гарган өгөх магадлалтай мөн уг үүргийн дүнг үндэслэлтэйгээр тооцоолох боломжтой тохиолдолд нөөц санг байгуулдаг. Тухайн үүрэгтэй холбоотой эрсдэлүүд болон мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнээр тооцсон өнөөгийн зах зээлийн үнэлгээг тусгасан татварын өмнөх хувиар тооцсон өглөгийг барагдуулахад шаардлагатай зарлагын өнөөгийн үнэ цэнийг хэмжиж нөөц санг байгуулдаг. Цаг хугацааны хүчин зүйлээс шалтгаалж өссөн нөөцийн хэмжээг хүүгийн зардлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогууд (үргэлжлэл)

4.25 Хүүгийн орлого

Хүүгийн орлогыг ААБҮЦ-ээр хэмжигдсэн хэрэглүүрүүдээс бусад бүх өрийн хэрэглүүрүүдийн хувьд аккруэл суурьт үндэслэн үр ашигт хүүгийн аргаар тооцоолон бүртгэнэ. Энэ арга нь талууд хоорондын гэрээний дагуу хүлээн авсан бүх хураамж болон бүх үнийн нэмэгдэл буюу хөнгөлөлтийг үр ашигт хүүгийн тооцоололд оруулан тооцож, хугацааны хувьд хойшлуулан хүүгийн орлого болгон бүртгэдэг. Үр ашигт хүүгийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох хураамжид санхүүгийн хөрөнгийг худалдан авах эсвэл санхүүгийн өр төлбөрийг үүсгэхэд шууд холбоотой

Группийн хүлээн авдаг эсвэл төлдөг, жишээлбэл төлбөрийн чадварыг үнэлэх, баталгаа эсвэл барьцааг үнэлэх болон бүртгэх, хэрэглүүрийн нөхцөлүүдийг хэлэлцэх болон холбогдох баримт бичиг боловсруулах зэрэгтэй холбоотой аливаа хураамжууд орно.

Үүссэн болон худалдан авсан, эрсдэлийн үнэ цэнэ бууралттай санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үр ашигт хүүгийн түвшин гэдэг нь хүлээгдэж буй мөнгөн гүйлгээг (үүнд анхны хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал орно) анх бодит үнэ цэнээр нь (худалдан авах үнээр илэрхийлэгддэг) хүлээн зөвшөөрөхдөө дискаунтчлах хүү юм. Үүний үр дүнд үр ашигт хүүгийн түвшин нь эрсдэлийн тохируулгатай байдаг.

Хүүгийн орлогыг доорхоос бусад тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийн дансны нийт үнээс үр ашигт хүүний түвшингээр тооцоолно: (i) санхүүгийн хөрөнгө нь үнэ цэнийн бууралтанд орсон (3-р шатлал) бол хүүгийн орлогыг тооцохдоо хорогдуулсан өртгийн хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын хасагдуулгыг хассан цэвэр дүнгээс үр ашигт хүүний түвшинг ашиглан тооцоолно, (ii) худалдан авсан эсвэл анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр үнэ цэнэ буурсан санхүүгийн хөрөнгийн хувьд тохируулагдсан үр ашигт хүүгийн түвшинг хорогдуулсан өртгөөр тооцоолно.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

5. Шинэ ба нэмэлт өөрчлөлт орсон стандартууд болон тайлбаруудын хэрэгжилт

Дараах нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан стандартууд 2022 оны 1-р сарын 1-нээс хүчин төгөлдөр болсон боловч Компанид мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлээгүй.

• СТОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт	<i>СТОУС анхлан нэвтрүүлэгч охин компани: Нэмэлт сайжруулалтууд – 2018-2021</i>
• НББОУС 37-ын нэмэлт өөрчлөлт	<i>Гэрээний үнэлгээ дэх зардлын ангилал</i>
• НББОУС 16-ын нэмэлт өөрчлөлт	<i>Үндсэн зорилгоор ашиглахад бэлтгэж байх үеийн үйлдвэрлэгдсэн бүтээгдэхүүний өртгөөс үндсэн хөрөнгийн өртгийг хасах нь хасалт</i>

Дээрх шинэ стандарт, стандартуудын өөрчлөлтүүд болон тайлбар нь Компанийн санхүүгийн байдал эсвэл гүйцэтгэлд томоохон нөлөө үзүүлээгүй болно.

6. Шинэчилсэн нягтлан бодох бүртгэлийн мэдэгдлүүд

2023 оны 1-р сарын 1-ний өдрөөс Компанийн санхүүгийн тайланг гаргах хүртэлх хугацаанд мөрдөгдөх стандарт, тайлбарыг доор толилуулж байна. Компани нь эдгээр стандартыг хүчин төгөлдөр болмогц хэрэглэхээр төлөвлөж байна.

- Хөрөнгө оруулагч болон түүний хараат компани эсвэл хамтарсан үйлдвэр хоорондын хөрөнгө худалдан борлуулах болон хөрөнгө оруулах –СТОУС 10 болон НББОУС 28-д орсон нэмэлт өөрчлөлтүүд (2014 оны 9 сарын 11-ний өдөр батлагдаж гарсан бөгөөд НББОУС3-өөс тодорхойлогдсон өдөр болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- СТОУС 17 “Даатгалын гэрээнүүд” (2017 оны 5 сарын 18-ны өдөр батлагдан гарсан бөгөөд 2021 оны 1 асрын 1-ний өдрөөс эхлэх болон хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө. Дараа нь хүчин төгөлдөр болох өдөр нь СТОУС 17-ын нэмэлт өөрчлөлтөөр 2023 оны 1 сарын 1-ний өдөр хүртэл өөрчлөгдсөн).
- СТОУС 17 болон СТОУС 4-ийн нэмэлт өөрчлөлтүүд (2020 оны 6 сарын 25-нд батлагдан гарсан бөгөөд 2023 оны 1 сарын 1-ний өдрөөс эхлэх болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- Богино ба урт хугацаат өр төлбөрийн ангилал – НББОУС 1-ийн өөрчлөлтүүд (2020 оны 1 сарын 23-нд батлагдсан гарсан бөгөөд 2022 оны 1 сарын 1-ний өдрөөс эхлэх болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- Богино ба урт хугацаат өр төлбөрийн, ангилал хүчин төгөлдөр болох хугацааг хойшлуулах -НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлтүүд (2020 оны 7-р сарын 15-нд батлагдан гарсан бөгөөд 2023 оны 1 сарын 1-ний өдрөөс эхлэх болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

6. Шинэчилсэн нягтлан бодох бүртгэлийн мэдэгдлүүд (үргэлжлэл)

- Зориулалтын дагуу ашиглахаас өмнөх орлого, нарийн төвөгтэй гэрээ – гэрээний гүйцэтгэлийн өртөг, Үзэл баримтлалын хамрах хүрээний лавлагаа – НББОУС 16, НББОУС 37 ба СТОУС 3-т оруулсан хязгаарлагдмал өөрчлөлтүүд, 2018-2020 оны СТОУС-д орсон жилийн сайжруулалтууд – СТОУС 1, СТОУС 9, СТОУС 16 ба НББОУС 41-ийн нэмэлт өөрчлөлтүүд (2020 оны 5 сарын 14-нд батлагдан гарсан бөгөөд 2022 оны 1 сарын 1-ний өдрөөс эхлэх болон түүнээс хойших тайлан хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- НББОУС 1 болон СТОУС-ын Практик мэдэгдэл 2-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлт: Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулга (2021 оны 2 сарын 12-нд батлагдан гарсан бөгөөд 2023 оны 1 сарын 1-ний өдөр болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- НББОУС 8-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлт: Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын тодорхойлолт (2021 оны 2 сарын 12-ны өдөр батлагдан гарсан бөгөөд 2023 оны 1 сарын 1-ний өдөр болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- Ковид-19-тэй холбоотой түрээсийн хөнгөлөлтүүд – СТОУС 16-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд (2021 оны 3 сарын 31-ны өдөр батлагдан гарсан бөгөөд 2021 оны 4 сарын 1-нээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).
- Нэг удаагийн гүйлгээний үр дүнд бий болсон хөрөнгө, өр төлбөртэй холбоотой хойшлогдсон татвар – НББОУС 12-ын нэмэлт өөрчлөлт (2021 оны 5 сарын 7-ны өдөр батлагдан гарсан бөгөөд 2023 оны 1 сарын 1-ний өдөр болон түүнээс хойших тайлант хугацаануудад дагаж мөрдөнө).

Дээр дурдсанаас өөрөөр тайлбарлаагүй тохиолдолд шинэ стандарт болон өөрчлөлтүүд Компанийн санхүүгийн тайланд мэдэгдэхүйц их хэмжээний нөлөө үзүүлэхгүй гэж таамаглаж байна.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

7. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ ба дансны үлдэгдлүүд

Эдгээр санхүүгийн тайлангийн зорилгоор талууд нь НББОУС 24 буюу “Холбоотой Талын Тодруулга”-д тодорхойлсноор хэрвээ тухайн компани нь нөгөө этгээдийн санхүүгийн болон үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэр гаргалтанд нөлөө үзүүлэх буюу хянах чадвартай бол холбоотой талууд гэж тодорхойлно. Холбоотой талуудын магадлалт хамаарлыг авч үзэхдээ хуулийн хэлбэрээс илүү эдийн засгийн холбоо хамаарлыг авч үздэг.

Холбоотой талуудыг дараах байдлаар ангилна:

Нэгж эрх эзэмшигч	Нэгж эрх эзэмшигчид Тодруулга 1-ээс харна.
Нийтлэг эрх бүхий байгууллага	Нийтлэг эрх бүхий байгууллагууд гэдэг нь Ард Менежмент ҮЦК ХХК болон нөлөө бүхий нэгж эрх эзэмшигчдийн хяналт тавьдаг эсвэл мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлдэг аж ахуй нэгжүүд юм.
Захирлууд болон эрх бүхий албан тушаалтнууд	Компанийн ТУЗ болон Гүйцэтгэх удирдлагын баг.

2023 оны 12 сарын 31-ний байдлаар тус санд хяналт тавьдаг эсвэл мэдэгдэхүйц нөлөөлөлтэй нийтлэг эрх бүхий байгууллага болон, эцсийн өмчлөгчийн талаар Тодруулга 1-ээс харна уу.

Компанийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх холбоотой талуудын үлдэгдэл дүнгүүдийг дор үзүүлэв.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	ХОМК	Нийтлэг эрх бүхий байгууллага	Нийт дүн
Дансны болон бусад авлага	-	-	-
Өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	-	1,649,955	1,649,955
Хугацаатай болон хугацаагүй хадгаламж	-	-	-
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	-	-	-
Дансны болон бусад өглөг	5,079	-	5,079

Компанийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх холбоотой талуудын үлдэгдэл дүнгүүдийг дор үзүүлэв.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	ХОМК	Нийтлэг эрх бүхий байгууллага	Нийт дүн
Дансны болон бусад авлага	-	-	-
Өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	-	1,651,771	1,651,771
Хугацаатай болон хугацаагүй хадгаламж	-	-	-
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	-	-	-
Дансны болон бусад өглөг	14,157	-	14,157

7. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ ба дансны үлдэгдлүүд (үргэлжлэл)

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

Компанийн 2023 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн холбоотой талуудтай хийсэн орлого болон зардлыг дор харуулав:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	ХОМК	Нийтлэг эрх бүхий байгууллага	Нийт дүн
Хүүгийн орлого	-	-	-
Ногдол ашгийн орлого	-	-	-
Захиргааны болон үйл ажиллагааны бусад зардал	154,601	-	154,601
Төлөөлөн удирдах зөвлөлд олгосон урамшуулал	-	14,272	14,272

Компанийн 2022 оны 12 сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн холбоотой талуудтай хийсэн орлого болон зардлыг дор харуулав:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	ХОМК	Нийтлэг эрх бүхий байгууллага	Нийт дүн
Хүүгийн орлого	-	-	-
Ногдол ашгийн орлого	-	38,818	-
Захиргааны болон үйл ажиллагааны бусад зардал	177,380	-	177,380
Төлөөлөн удирдах зөвлөлд олгосон урамшуулал	-	6,750	6,750

Эрх бүхий албан тушаалтнуудын цалин хөлс, нөхөн олговрын талаарх мэдээллийг дор тусган харуулав:

ХОС нь хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн дагуу ажилтан авч ажиллуулахгүй байхаар зориулагдсан байдаг ба Ард менежмент ҮЦК ХХК (Цаашид ХОМК гэх) нь хөрөнгө итгэмжлэн удирдах гэрээний үндсэн дээр гол удирдлагын үүрэг хариуцлагыг хүлээдэг. Сангийн төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдэд 14,272 мянган төгрөгийн урамшуулал тооцож олгосон.

8. Дансны болон бусад авлага

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Дансны авлага	103	18,681
Хүүгийн авлага	7,243	-
Нийт дансны болон бусад авлага	7,346	18,681
<i>Үнэ цэнийн бууралтын нөөц</i>	-	-
Цэвэр дүн	7,346	18,681

Хүүгийн авлага нь хадгаламж болон өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтын хуримтлагдсан хүүг илэрхийлэх бөгөөд эдгээр авлагын хувьд купон төлөлтийн хугацаа хэтрээгүй.

9. Санхүүгийн хэрэглүүрийн хэмжилт үнэлгээнд хамаарах хөрөнгө оруулалт

Дараах хүснэгтэд 2023 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаарх хөрөнгө оруулалтыг хэмжилтийн төрөл, ангиллаар харуулав.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
<u>Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх:</u>		
Хугацаатай хадгаламж	175,000	371,881
<u>Бодит үнэ цэнийн зөрүү нь ашиг, алдагдлаар илэрхийлэгдэх:</u>		
Өмчийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	5,400,044	5,871,362
Өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт	256,900	779,685
Нийт хөрөнгө оруулалтын үлдэгдэл	5,831,944	7,022,928

Сан нь хөрөнгө оруулалтын бодлогын хүрээнд урт хугацаанд тогтмол өгөөж хүртэх зорилготой хөрөнгө оруулалтын багц болон үнийн зөрүүнээс ашиг хүртэх зорилготой хөрөнгө оруулалтын багцуудыг бүрдүүлдэг.

Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх хөрөнгө оруулалтын дансны үнэ нь энэ төрлийн санхүүгийн хөрөнгийн зээлийн эрсдэлд өртөх дээд хэмжээг илэрхийлдэг.

10. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Голомт банкинд байршуулсан харилцах	204,678	28,011
Богд банкинд байршуулсан хугацаагүй хадгаламж	2,488	16
Интерактив Брокерс	342,581	130,646
ҮЦТХТөв	2	117,399
<i>Хасах: Эрсдэлийн алдагдлын хасагдуулга</i>	-	-
Нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	549,749	276,072

Тайлангийн хугацааны эцэст мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд тавигдсан аливаа хязгаарлалт байхгүй. Компанийн гадаад валютын ханшийн эрсдэлтэй холбоотой дэлгэрэнгүйг Тодруулга 19-аас харна уу.

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн үлдэгдлийн зээлжих чанарыг 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн байдлаарх зээлийн эрсдэлийн зэрэглэлд үндэслэн нэгтгэн дүгнэж болно. Компанийн зээлийн эрсдэлийн зэрэглэл тодорхойлох системийн талаар Тодруулга 19-аас харна уу.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Маш сайн	342,581	130,646

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

Хангалттай	207,166	28,027
Тусгай хяналттай	2	117,399
Дансны нийт дүн	549,749	276,072
<i>Хасах: Эрсдэлийн алдагдлын хасагдуулга</i>	-	-
Бэлэн мөнгө болон замд яваа мөнгөн хөрөнгөнөөс бусад нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	549,749	276,072

11. Хувьцаат капитал

<i>Хувьцааны тооноос бусад нь</i>	Хувьцааны тоо хэмжээ	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	Нийт
<i>Мянган төгрөгөөр</i>			
2022 оны 12 сарын 31-нээрх	50,000,000	5,000,000	5,000,000
Нэмж арилжаалсан нэгж эрх	-	-	-
Буцаан худалдан авсан нэгж эрх	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31-нээрх	50,000,000	5,000,000	5,000,000

Нийт зөвшөөрөгдсөн нэгж эрхийн тоо нь 50,000 мянган ширхэг бөгөөд нэгж эрхийн нэрлэсэн үнэ 100 төгрөг байна.

Сангийн төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2023 оны 2-р сарын 17-ны өдрийн 23/01 тоот тогтоолын дагуу сангийн 2022 оны ашгаас нийт нэгж эрх эзэмшигчдийн нэгж эрх бүрд 2.3 төгрөгийн ногдол ашиг хуваарилж, олгосон.

Тайлант хугацааны эцсийн байдлаар нэгж эрхэд ногдох суурь ашгийг хорогдуулах нөлөө бүхий өмчийн болон өрийн хэрэглүүр байхгүй. Дараах хүснэгтэнд мэдээлэл нь нэгж эрхэд ногдох ашгийг илэрхийлнэ.

Үзүүлэлт	2023 он	2022 он
Тайлант жилийн цэвэр ашиг/алдагдал - мянган төгрөгөөр	(793,018)	(2,274,706)
Нэгж эрхийн жинлэсэн дундаж тоо -ширхэгээр	50,000,000	50,000,000
Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг -төгрөгөөр	(15.86)	(45.49)

Хуримтлагдсан ашигт орсон өөрчлөлт:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Эхний үлдэгдэл	2,050,999	4,325,705
Татварын хуулийн өөрчлөлттэй холбоотой залруулга*	230,238	
Бусад залруулга	2,388	
Зарласан ногдол ашиг	(115,184)	
Тайлант үеийн ашиг, алдагдал	(793,018)	(2,274,706)
Эцсийн үлдэгдэл	1,375,423	2,050,999

*Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлтөөс үүдэлтэйгээр үнэт цаасны үнэлгээний хэрэгжээгүй олзтой холбоотой хойшлогдсон татварыг буцаасан нөлөөлөл.

12. Санхүүгийн өр төлбөр

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
ХОМК-д өгөх өглөг	5,079	14,157
Кастодианд өгөх өглөг	6,741	2,033

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

Бусад өглөг	2,230	28,608
Нийт дансны болон бусад өглөг	14,050	44,798
Дансны болон бусад өглөг дэх нийт санхүүгийн өглөг	14,050	44,798

13. Хойшлогдсон татварын хөрөнгө/өр төлбөр

Хойшлогдсон татварын хөрөнгө/өр төлбөрийн үлдэгдэл нь бодит үнэ цэнийн зөрүү нь ашиг, алдагдлаар илэрхийлэгдэх хөрөнгө оруулалтын үнэлгээний хэрэгжээгүй олзод хамаарах хойшлогдсон татварын нөлөөллийн дүнг илэрхийлнэ.

14. Татварын өглөг

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
ААНОАТ-н өглөг	6,622	7,235
ХХОАТ-н өглөг*	5,750	
Нийт татварын өр төлбөрийн дүн	12,372	7,235

*Тайлант хугацаанд нэгж эрх эзэмшигчдэд зарлаж олгосон ногдол ашгаас суутгасан татварын дүнг илэрхийлнэ.

15. Санхүүгийн хэрэглүүрээс үүссэн орлого, зардал, олз, гарз

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
<u>Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдэх хөрөнгө оруулалтын:</u>		
Хүүний орлого	109,336	75,312
<u>Ашиг, алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө оруулалтын:</u>		
Хүүний орлого	17,299	45,567
Ногдол ашгийн орлого	65,685	105,978
Орлогын дүн	192,320	226,857
<u>Ашиг, алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдэх хөрөнгө оруулалтын:</u>		
Арилжаанаас үүссэн олз	75,390	
Бодит үнэ цэнийн зөрүүнээс үүссэн гарз	(799,682)	(2,640,240)
Олз, гарзын дүн (цэвэр)	(724,292)	(2,640,240)

16. Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз, гарз

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Ханшийн зөрүүний олз	52,981	204,578
Ханшийн зөрүүний гарз	(54,895)	(4,663)
Олз, гарзын дүн (цэвэр)	(1,914)	199,915

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

17. Захиргааны болон үйл ажиллагааны бусад зардал

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
<i>ХОМК-ийн үйлчилгээний зардал</i>	154,601	177,380
<i>Кастодианы үйлчилгээний зардал</i>	21,628	24,756
<i>Бусад зардал:</i>		
Бүртгэлийн үйлчилгээний зардал	7,750	76,789
Захирлуудын зардал	14,272	6,750
Борлуулалт маркетингийн зардал	37,640	39,500
Бусад	1,561	3,998
Нийт ерөнхий удирдлагын зардлын дүн	237,452	329,173

18. Орлогын албан татвар**18.1 Орлогын албан татварын зардал/ (өгөөж)- ын бүрэлдэхүүн хэсэг**

Ашиг, алдагдалд бүртгэсэн орлогын албан татварын зардал дараах зүйлсээс бүрдэнэ.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Тайлант жилийн орлогын албан татвар	(27,967)	(16,317)
Хойшлогдсон орлогын албан татвар	5,649	284,252
Тайлант жилийн орлогын албан татвар	(22,318)	267,935

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын хуульд 2022 онд өөрчлөлт орж хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагааны орлогыг 2023 оны 1 сарын 1-ээс аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвараас чөлөөлөхөөр болсон. Хуулийн өөрчлөлттэй холбоотой сан нь өмнөх онд хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн хэрэгжээгүй олз, гарзтай холбоотой үүссэн түр зөрүүнд хамаарах хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн хэмжилтэд тохируулга хийсэн.

18.2 Татварын зардал болон ашиг алдагдлыг ногдох татварын хувиар үржүүлсэн тооцооллын тохируулга

Компани нь орлогын албан татварын зорилгоор татвар ногдохгүй, хасагдахгүй зүйлсийг залруулан санхүүгийн тайлагналын зорилгоорх орлогод үндэслэн орлогын албан татварыг тооцоолдог. Монгол улсын Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын хуулиар хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагааны орлогыг аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвараас чөлөөлөхөөр заасан. Үйл ажиллагааны орлогоос бусад орлогын хувьд орлогын албан татварын хуулийн дагуу ашигт ногдуулах татварын хувь нь эхний 6 тэрбум төгрөгийн орлогод 10% байх ба 6 тэрбум төгрөгнөөс дээш хэтэрсэн орлогын дүнд 25%-аар татвар ногдуулдаг.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	12/31/2023	12/31/2022
Татварын өмнөх ашиг	(770,700)	(2,542,641)
<i>Байнгын зөрүү:</i>		
Чөлөөлөгдөх орлого	(76,027)	
Татварын тусгай хувь хэмжээгээр татвар ногдуулсны орлого	(192,320)	(226,858)
Хасагдахгүй зардал /чөлөөлөгдөх орлого олохтой холбоотой зардал/	1,039,047	
Байнгын зөрүүгээр зохицуулсан татвар ногдуулах орлого	-	(2,769,499)
<i>Түр зөрүү:</i>		
Санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн хэрэгжээгүй олз	(56,490)	2,780,345
Түр зөрүүгээр зохицуулсан татвар ногдуулах орлого	(56,490)	10,846
Нийтлэгээр ногдуулсан татвар (2023: 10%; 2022: 10%)	-	-
Тусгай хувь хэмжээгээр тооцсон албан татвар	14,211	(16,316)
Гадаад улсад ногдуулан төлсөн албан татвар	13,756	
Хойшлогдсон татварын зардал	(5,649)	284,253
Тайлант жилийн орлогын албан татварын зардал	22,318	267,937

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага

Сангийн гүйцэтгэх удирдлага буюу хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани нь санхүү, үйл ажиллагаа болон хуультай холбогдох бүх эрсдэлийг хариуцан ажилладаг. Санхүүгийн эрсдэлд зах зээлийн эрсдэл (үүнд гадаад валют, хүүгийн түвшний болон бусад үнийн эрсдэл орно), зээлийн эрсдэл болон төлбөрийн чадварын эрсдэлийг хамруулан авч үздэг. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зорилго бол эрсдэлийн хязгаарыг тогтоож, эрсдэлд орсон аливаа эрсдэлийг эдгээр хязгаарт багтаах явдал юм. Үйл ажиллагааны болон хууль эрх зүйн эрсдэлийн удирдлагын чиг үүрэг нь үйл ажиллагааны болон эрх зүйн эрсдэлийг хамгийн бага байлгах дотоод бодлого, журмын зохистой ажиллагааг хангахад чиглэгддэг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19.1 Зээлийн эрсдэл

Санхүүгийн хэрэглүүрийн хувьд нөгөө тал үүргээ биелүүлээгүйн улмаас компанид санхүүгийн алдагдал учрах эрсдэлийг зээлийн эрсдэл гэнэ. Энэхүү эрсдэл нь компанийн үнэт цаасны арилжаа эсвэл санхүүгийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх бусад ажил гүйлгээнээс үүсдэг. Компанийн зээлийн эрсдэлд хамгийн их өртдөг дүнг санхүүгийн байдлын тайлангийн Санхүүгийн хөрөнгүүдийн дансны үнэд нь тусган толилуулсан.

Зээлийн эрсдэлийн удирдлага. Зээлийн эрсдэл нь компанийн бизнесийн хамгийн том эрсдэл юм; Тиймээс удирдлага нь зээлийн эрсдэлийг болгоомжтойгоор удирддаг.

Эрсдэлийн удирдлагын зорилгоор зээлийн эрсдэлийн тооцоолол нь нарийн төвөгтэй бөгөөд эрсдэл нь зах зээлийн нөхцөл байдал, хүлээгдэж буй мөнгөн урсгал, цаг хугацаа зэргээс хамааран өөр өөр байдаг. Зээлийн багцад зориулсан эрсдэлийн үнэлгээ нь дефолт болох магадлал, алдагдлын харьцаа болон холбоотой талуудын хоорондын дефолт болох уялдааг тооцоолох шаардлагатай байдаг.

Хязгаарууд. Компани нь нэг зээлдэгч, холбоотой талууд, салбарын төвлөрөлтөд хүлээн зөвшөөрөгдсөн эрсдэлийн хэмжээг тогтоох замаар зээлийн эрсдэлийн түвшинг тогтоодог. Бүтээгдэхүүн болон эдийн засгийн салбарын зээлийн эрсдэлийн түвшний хязгаарлалтыг удирдлагын зүгээс байнга баталж байдаг. Эрсдэлийг жил тутам эргэн хянадаг ба шаардлагатай тохиолдолд илүү ойрхон давтамжтайгаар хянадаг.

Зээлийн эрсдэлийн үнэлгээний систем. Зээлийн эрсдэлийг үнийн дүнгээр нь санхүүгийн хэрэглүүрийг үнэлэх болон зээлийн эрсдэлийг хэмжихийн тулд Компани нь хөндлөнгийн олон улсын үнэлгээний байгууллагуудын (Мүүди’с, Стандарт энд Пүүрс-“S&P”, Фитч) гаргасан эрсдэлийн үнэлгээг үндэслэсэн аргачлалыг ашигладаг. Гадны болон дотоодын зээлийн үнэлгээг дотооддоо бий болгосон дефолт болох магадлалын тодорхойлогдсон үнэлгээтэй уялдуулан дараах байдлаар тооцоолдог:

Зээлийн эрсдэлийн үнэлгээний систем	Дотоод үнэлгээний харгалзах зэрэг
Маш сайн	AAA TO BB+
Сайн	BB TO B+
Хангалттай	B, B-
Тусгай хяналттай	CCC TO CC-
Дефолт буюу төлбөрийн чадваргүй болох	C, D-I, D-II

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.1 Зээлийн эрсдэл

Зээлийн эрсдэлийн үнэлгээний үндсэн хэмжүүр бүрээр зээлжих чадварын зэргийг дараах байдлаар тодорхойлсон:

- Маш сайн - хүлээгдэж буй зээлийн эрсдэл багатай, чанартай зээл;
- Сайн - дунд зэргийн зээлийн эрсдэлтэй, зээлийн чанар хангалттай;
- Хангалттай — хангалттай зээлийн эрсдэлтэй, зээлийн чанар дунд зэрэг;
- Тусгай хяналттай — удирдлага илүү ойр ойрхон хяналт тавьж, арга хэмжээ авах шаардлагатай;
- Төлбөрийн чадваргүй болох— төлбөрийн чадваргүй болсон хэрэгслүүд.

Харилцагч байгууллагуудыг үнэлэхдээ хөндлөнгийн олон улсын үнэлгээний агентлагууд болох Стандарт энд Пүүрс, Мүүди”с, Фитч-ээс гаргасан үнэлгээг ашигласан. Эдгээр үнэлгээнүүд нь олон нийтэд нээлттэй байдаг. Эдгээр үнэлгээнүүд болон дефолт буюу төлбөрийн чадваргүй болох магадлалын харгалзах хүрээ нь өрийн үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалт (Засгийн газрын болон Компанийн бонд) зэрэг санхүүгийн хэрэглүүрүүдэд хэрэглэгдсэн.

19.2 Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал (ХБЭА)-ын хэмжилт

ХБЭА нь ирээдүйд хүлээж болзошгүй мөнгөний алдагдлын өнөөгийн үнэ цэнийг магадлалын үндсэн дээр жинлэсэн тооцоолол (өөрөөр хэлбэл: зээлийн үргэлжлэх хугацаанд зээл төлөгдөхгүй болоход эрсдэлээр жинлэсэн дундаж алдагдал) юм. ХБЭА нь нэг хүчин зүйлээс шууд хамааралтай бус хэд хэдэн боломжит хувилбаруудаас хамаарч тооцоологддог. Компанийн ХБЭА—ын тооцоолол дөрвөн бүрэлдэхүүн хэсгээс бүрдэнэ. Үүнд: Дефолт/ Төлбөр төлөгдөхгүй болох магадлал (“PD”), Дефолт/Төлбөр төлөгдөхгүй болох үеийн үлдэгдэл (“EAD”), Дефолт болсон тохиолдолд хүлээх алдагдлын хэмжээ/ Алдагдал үүсэх магадлал (“LGD”) болон хорогдуулалтын хувь (“DR”).

EAD гэдэг нь төлбөр төлөгдөхгүй болох үеийн үлдэгдэл бөгөөд тайлант хугацаанаас хойших төлбөрийн үлдэгдлийг таамаглахдаа зээлийн эргэн төлөлт буюу үндсэн зээлийн болон хүүгийн төлөлт, нэмж олгож болзошгүй зээлийн дүнг харгалзан авч үздэг. Хүлээж болзошгүй үүргийн биелэгдэхгүй болох үеийн зээлийн үлдэгдлийг тооцоолохдоо зээл хөрвүүлэлтийн коэффициент (“CCF”) ашигладаг. CCF нь хүлээж болзошгүй үүрэг зээл хөрвүүлэлтийн магадлалын коэффициент юм. Компани хүлээж болзошгүй үүрэг 12 сарын дотор зээлрүү хөрвөх болон дуусах хугацааны турш зээл хөрвүүлэлтийн магадлалуудыг адил гэж үзсэн. PD нь өгөгдсөн хугацааны туршид төлбөр төлөгдөхгүй болох магадлалын тооцоолол юм. LGD нь зээл\төлбөр төлөгдөхгүй болсон тохиолдолд түүнээс хүлээж болзошгүй алдагдлын тооцоолол юм. LGD нь гэрээний дагуух төлөх ёстой мөнгөн дүн болон зээлдүүлэгч тухайн зээлээс төлүүлж чадах мөнгөн дүн хоёрын зөрүү юм. Харилцагчаас төлүүлж чадах мөнгөн дүнд барьцаа хөрөнгө орно. LGD нь ихэвчлэн EAD—д эзлэх хувиар илэрхийлэгддэг. Хүлээгдэж буй алдагдлыг тайлант хугацааны эцэст өнөөгийн үнэ цэнээр хорогдуулна. Хорогдуулалтын хувь нь санхүүгийн хэрэглүүрийн үр ашигт хүүгийн түвшин (“EIR”) юм.

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдаргдлыг санхүүгийн хээглүүрийн ашиглалтын хугацааны турш загварчилсан ба ашиглалтын хугацаа гэдэг нь өрийн хэрэглүүрийн гэрээний дагуух үлдсэн хугацаа (хэрэв төлөлт хийгдсэн бол түүнийг тохируулсан хугацаа) юм. Зээлийн үүрэг болон санхүүгийн баталгааны гэрээний хувьд энэ нь тухайн байгууллага зээлийг сунгахад гэрээгээр хүлээсэн үүрэгтэй байгааг илтгэдэг гэрээний хугацаа юм.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.2 Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал (ХБЭА)-ын хэмжилт

Удирдлага нь хугацааны турш хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлыг загварчилдаг ба энэ нь санхүүгийн хэрэглүүрийн ашиглалтын үлдэх хугацааны туршид үүсэж болзошгүй бүх тохиолдлоос үүсэх алдагдал юм. 12 сарын хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал нь тайлагналын өдрөөс хойш 12 сарын дотор эсвэл Санхүүгийн хэрэглүүрийн үлдэх хугацаа нь нэг жилээс бага байгаа бол санхүүгийн хэрэглүүрт тохиолдох болзошгүй үйл явдлаас үүсэх ба ашиглалтын хугацааны хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын нэг хэсгийг илэрхийлнэ.

Эдгээр санхүүгийн тайлангийн зорилгоор удирдлагаас үнэлдэг ХБЭА нь зохицуулалтын зорилгоор ихэвчлэн ашиглагддаг мөчлөгийн тооцоолол гэхээс илүү тухайн цаг хугацааны тооцоолол байдаг. Тооцоололд ирээдүйд чиглэсэн мэдээллийг буюу зээлийн эрсдэлд нөлөөлөх макро эдийн засгийн гол хувьсагчдын жинлэсэн магадлалын дүнг ХБЭА-д тусгасан эсэхийг авч үздэг. Дараахаас бусад тохиолдолд үнэ цэнийн бууралттай байх үед нь худалдан авсан эсвэл үнэ цэнийн бууралттай шинээр гаргасан ("РОСИ") санхүүгийн хөрөнгүүдийн ХЭА-ын загварчлал нь ялгаатай байдаггүй: (а) гэрээт мөнгөн урсгалд суурилсан гэхээс илүүтэйгээр хөрөнгийг анхлан хүлээн зөвшөөрөх үед нөхөн олгосон мөнгөн урсгалд суурилсан хөрөнгийн дансны нийт үнэ ба хөнгөлөлтийн хувь хэмжээ (б) ХБЭА нь үргэлж ашиглалтын хугацааны турш дахь ХБЭА байдаг. РОСИ хөрөнгө гэдэг нь өмнөх бизнесийн нэгдлийн явцад олж авсан үнэ цэнийн бууралттай зээл гэх мэт анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр үнэ цэнэ нь буурсан санхүүгийн хөрөнгийг хэлнэ.

Компани дефолт болох магадлалыг тооцоолохдоо доор дурдсан нөхцөлүүдийн аль нэгийг эсвэл хэд хэдэн нөхцөлийг зэрэг хангасан зээлийг дефолт болсон гэж үздэг. Үүнд:

- Зээл төлөгдөхгүй байх: Доорх нөхцөлүүд илэрсэн тохиолдолд зээлийн төлөгдөхгүй байх магадлал ихэсдэг
- а. гаргагч эсвэл зээлдэгч санхүүгийн хүндрэлд орсон;
- б. гэрээний нөхцөл зөрчигдсэн буюу хүүгийн болон үндсэн зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа хэтэрсэн;
- в. зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлтэй холбоотой эдийн засаг, эрх зүйн шалтгаанаар зээлдэгч зээлдүүлэгчид концесс олгох;
- г. зээлдэгч дампуурлаа зарлах буюу санхүүгийн дахин зохион байгуулалт хийх магадлалтай байх;
- д. санхүүгийн хүндрэлээс болж Санхүүгийн хөрөнгийн хувьд идэвхтэй зах зээл байхгүй болох; эсвэл
- Зээлдэгч нь 90 хоногоос дээш хугацаагаар гэрээний төлбөрөө төлөөгүй.

Тодруулгын зорилгоор, Компанийн дефолтын тодорхойлолт болон хөрөнгийн үнэ цэнэ бууралтын тодорхойлолт хооронд ямар нэгэн зөрүүгүй бөгөөд дээр дурдсан дефолт тодорхойлолт нь Компанийн Санхүүгийн бүх хөрөнгөнд мөрдөгдөнө. Хэрэглүүр нь 3 сар дараалан дефолт тодорхойлолтонд заасан нөхцөлүүдийг хангаагүй тохиолдолд дефолтоос гарч болно. 3 сар гэдэг нь санхүүгийн хэрэглүүр дефолтоос гарсан хөрөнгө буцаж дефолт болсон хугацааны тооцоололд үндэслэн гарсан болно.

Анхлан хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөн (SICR) эсэх үнэлгээ нь зээл нэг бүрчлэн хийгддэг. Компанийн холбогдох удирдлагууд зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөн эсэх шалгуур нөхцөлүүдийн тохиромжтой байдлыг тогтмол хугацаатай хянаж байдаг. Зээл анх олгогдсоноос хойш эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөн эсэх шалгууруудын нэг болох хугацаа хэтэрсэн хоног нь 30 хоногоос дээш байх нөхцөл өөрчлөгдөөгүй болно.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.2 Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал (ХБЭА)-ын хэмжилт (үргэлжлэл)

Компани нь нэг эсвэл түүнээс олон тоон болон чанарын шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангасан тохиолдолд санхүүгийн хэрэглүүрийг SICR-тэй (Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт) гэж үздэг.

Компанийн харилцагчдын гаргасан бондын хувьд:

- 30 хоногоос дээш хугацаа хэтэрсэн;
- “Тусгай хяналттай” гэсэн эрсдэлийн үнэлгээтэй болсон; Дансны болон бусад авлагын хувьд:
- 30 хоногоос дээш хугацаа хэтэрсэн;

Энэхүү санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрсөн ХБЭА-ын түвшин нь бонд гаргагчийн зээлийн эрсдэл анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш мэдэгдэхүйц өссөн байгаа эсэхээс хамаарна. Энэ нь ХБЭА-ын хэмжилтийн 3-шатлалт загвар болно. Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр зээлийн үнэ цэнэ буураагүй мөн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш зээлийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт гараагүй санхүүгийн хэрэглүүрийг 12 сарын ХБЭА (1-р шатлал)-д үндэслэн эрсдэлийн алдагдлын нөөц санг байгуулна. Хэрэв анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш SICR гарсан бол санхүүгийн хэрэглүүрийг 2-р шатлалд шилжүүлэх боловч зээлийн үнэ цэнэ хараахан буураагүй бөгөөд эрсдэлийн санг ХБЭА-ын ашиглалтын хугацаанд үндэслэн байгуулна.

Хэрэв санхүүгийн хэрэглүүрийн зээлийн үнэ цэнэ буурсан бол 3-р шатлалд шилжүүлэх бөгөөд эрсдэлийн санг ХБЭА-ын ашиглалтын хугацаанд үндэслэн байгуулна. Хөрөнгө 3-р шатлалд байснаар нийт дансны үнэд суурилсан хүүгийн орлогыг хүлээн зөвшөөрөхөө зогсоох бөгөөд хүүгийн орлогыг тооцоолохдоо ХБЭА-ыг хассан дансны үнэд хөрөнгийн үр ашигт хүүгийн аргаар тооцоолно.

Хэрэв SICR шалгуур хангагдахаа больсон гэдэг нь нотлогдсон бол хэрэглүүрийг 1-р шатлалд буцааж шилжүүлнэ. Чанарын үзүүлэлтээр үнийн дүнг 2-р шатлалд шилжүүлсэн бол Компани энэ үзүүлэлт хэвээр байгаа эсвэл өөрчлөгдсөн эсэхэд хяналт тавина.

Анхнаас нь үнэ цэнийн бууралттай байх үед нь худалдан авсан эсвэл үнэ цэнийн бууралттай шинээр гаргасан санхүүгийн хөрөнгүүдийн ХБЭА-ыг ашиглалтын хугацааных нь туршид хэмжинэ. Иймд Компани зөвхөн нийт хугацааны турш дахь ХБЭА-д гарсан хуримтлагдсан өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрнө.

Компани нь ХБЭА-ын хэмжилтийн хоёр аргатай: (i) бие даасан ганцаарчилсан үнэлгээ, (ii) багцад суурилсан үнэлгээ: зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүд (жишээ нь, PD, LGD) нь адилхан бөгөөд хөрөнгө оруулалтын багцын ижил төрлийн сегментийн хувьд ХБЭА-ын тооцооллын явцад тэдгээрийг ашиглах болон (iii) гадны эх үүсвэрт суурилсан үнэлгээ. Компани дансны ба бусад авлагууд болон мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгүүдийн хувьд гадны хөндлөнгийн зэрэглэлд үндэслэн үнэлгээг хийдэг.

ХБЭА-ыг ганцаарчилсан байдлаар үнэлэхдээ янз бүрийн боломжит үр дагавар тус бүрийн магадлалыг харгалзан эрсдэлийн алдагдлыг тооцоолно. Компани үнэлэгдсэн бонд тус бүрийн хувьд дор хаяж хоёр боломжит үр дагаварыг тодорхойлсон бөгөөд эдгээр хувилбарын магадлал нь магадгүй маш бага байсан ч эрсдэлийн алдагдлыг бий болгодог.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.2 Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал (ХБЭА)-ын хэмжилт (үргэлжлэл)

ХБЭА нь дараах зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийн үржвэрүүдийн нийлбэр юм: дээр тайлбарласны дагуу тодорхойлогдсон төлбөр төлөгдөхгүй болсон үеийн дүн, төлбөр төлөгдөхгүй болох магадлал ба төлбөр төлөгдөхгүй болсон үеийн алдагдлын хэмжээ мөн хэрэглүүрүүдийн

үр ашигт хүүний түвшинг ашиглан үнэлэх дискаунтчилсан дүнгийн нийлбэр юм. ХБЭА-ын хугацааны турш дахь эрсдэлийн параметруудийг (төлбөр төлөгдөхгүй болсон үеийн дүн - EAD, төлбөр төлөгдөхгүй болох магадлал - PD, төлбөр төлөгдөхгүй болсон үеийн алдагдлын хэмжээ - LGD) тусгайлсан болон багцын сегмент тус бүрийн хувьд ашиглалтын хугацааны туршид ирээдүйн жил бүрд тодорхойлдог. Эдгээр гурван бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг хооронд нь үржүүлж, оршин тогтнох магадлалыг тохируулна (жишээ нь, өмнөх саруудад төлөгдөөгүй эсвэл дахин төлөгдсөн дүнгүүд). Энэ нь ирээдүйн ХБЭА-ыг үр дүнтэйгээр тооцоолж дараа нь тайлангийн огноо руу буцаан дискаунтчилан нэгтгэдэг. ХБЭА-ын тооцоололд ашигласан дискаунтын түвшин нь анхны үр ашигт хүүний түвшин буюу түүнтэй ойролцоо дүн байна.

19.3 Зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийг тооцоолох үндсэн зарчмууд

Дефолт болсон үеийн дүнг бүтээгдэхүүний төрлөөс хамааран өөр өөр байдаг хүлээгдэж буй төлбөрийн байдалд үндэслэн тодорхойлно. Дефолт болсон үеийн дүнг 12 сар эсвэл нийт хугацааны туршид Бүтээгдэхүүнийг хорогдуулан бонд гаргагчийн төлөх ёстой гэрээний эргэн төлөлтүүдэд үндэслэнэ. Бонд гаргагчийн илүү төлөлтөөр залруулга хийгдэнэ. Хугацаанаас нь өмнө эргэн төлөлт хийх болон дахин санхүүжилт хийх эсэх талаар таамаглалуудыг мөн тооцоололд оруулдаг. Өөрчлөгдсөн бүтээгдэхүүний хувьд EAD-ийг өнөөгийн үлдэгдэл балансыг авч, үлдэгдэл нь алдаатай болох үед хүлээгдэж буй бууралтыг тооцох "зээлийн хөрвүүлэлтийн коэффициент" -ийг нэмж тооцдог.

Эдгээр таамаглал нь бүтээгдэхүүний төрөл, одоогийн зээлийн хязгаарыг ашигласан байдал болон бусад тусгай төлөв байдлын онцлогоос хамааран олон янз байна.

ХБЭА-ыг тооцоолоход 2 төрлийн дефолт болох магадлалыг ашиглана: 12 сарын болон ашиглалтын хугацааны дефолт болох магадлал. 12 сарын дефолт болох магадлалын үнэлгээг хийхэд хамгийн сүүлийн үеийн ашиглах боломжтой дефолтын мэдээлэлд тохируулж ашигладаг. Ашиглалтын хугацааны дефолт болох магадлал нь санхүүгийн хэрэглүүрийн үлдсэн ашиглалтын хугацаанд тохиолдох дефолтын магадлалыг тооцоолох ба энэ нь Санхүүгийн хэрэглүүрийн ашиглалтын хугацааны турш дахь 12 сарын дефолт болох магадлалын нийлбэр юм. Компани шилжих хөдөлгөөнт матрицийн статистик аргазүйг ашиглан дуусах хугацааны турш дефолт болох магадлалыг харилцагчийн ангилал болон хугацаа хэтэрсэн хоногт тулгуурлан тооцоолдог. Тухайлбал, шилжих хөдөлгөөний матрицад суурилсан 12 сарын PD-ийг экстраполяци хийж, түүхэн дефолт өгөгдөлд суурилсан дуусах хугацааны туршийн PD муруйг сайжруулах гэх мэт.

Алдагдал хүлээх магадлал нь Компанийн дефолт болсон зээлүүдээс хүлээж болзошгүй алдагдлыг илэрхийлнэ. LGD нь Бүтээгдэхүүний төрөл, дефолт болсон хугацаанаас хамаарна. 12 сар ба дуусах хугацааны туршийн алдагдал хүлээх магадлал нь төлбөр төлөгдөхгүй болсны дараа хүлээгдэж буй эргэн төлөлтөнд нөлөөлөх хүчин зүйлсийг авч үздэг. Алдагдал хүлээх магадлалыг гурван боломжит аргад хувааж болно:

- Зээлийн барьцааны онцлог шинжид үндэслэсэн LGD-ын хэмжилт;
- Багцын түвшинд эргэн төлөлтийн статистикт үндэслэсэн LGD-ын тооцоолол; эсвэл
- Өөр өөр хүчин зүйлс, хувилбаруудаас шалтгаалсан тусгайлан үнэлсэн LGD-ын хэмжилт.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн
Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.3 Зээлийн эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийг тооцоолох үндсэн зарчмууд

Компани алдагдал хүлээх магадлалыг барьцаа хөрөнгийн шинж чанараас хамааруулан тооцоолдог. Жишээ нь, барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ, барьцаа хөрөнгө хямдруулж зарсан түүхэн өгөгдөл болон үл хөдлөх хөрөнгө, мөнгөн хөрөнгө, бусад хөрвөх чадвартай үнэт цаасаар баталгаажуулагдсан зээл гэх зэрэг олон шинж чанараас хамаардаг. Хямдруулалтын дараах барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ нь алдагдал хүлээх магадлалын тооцоололд ордог. Хэрвээ хямдруулалтын дараах барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ нь дефолт болох үеийн зээлийн үлдэгдэл (EAD)-ээс бага байвал Компани үлдэгдэл болон хувь (1- эргэн төлөлтийн хувь)-аар үржүүлж тооцсон хямдруулалтын дараах барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ хоёрын зөрүүнээс алдагдал хүлээдэг.

19.4 Зах зээлийн эрсдэл.

Зах зээлийн эрсдэл гэдэг нь зээлийн хүү, гадаад валютын ханш зэрэг зах зээлийн хувьсах хэмжигдэхүүний өөрчлөлтөөс шалтгаалан санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ эсвэл ирээдүйн мөнгөн урсгалын хэлбэлзлээс үүсэх эрсдэл юм. Зах зээлийн эрсдэл, хөрвөх чадварын эрсдэлийг үнэлэхдээ удирдлагын анхаарах үндсэн зүйлс бол оролцооны хэрэгцээ шаардлага, импортын бүтэц, гадаадын харилцагч талуудын богино хугацааны өр төлбөр зэрэг юм. Компани Энэхүү эрсдэлийн үзүүлэлтийг мэдрэмтгий байдлын шинжилгээ ашиглан хянаж зохицуулдаг. Гадаад валютын хүрээнд төвлөрлийг эс тооцвол Компани зах зээлийн эрсдэлийн төвлөрөлгүй.

19.5 Гадаад валютын ханшийн эрсдэл

Зах зээл дээрх гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлээс шалтгаалан компанийн эзэмшиж буй гадаад валютын актив, пассивын үнэ цэнэ өөрчлөгдөж, компанийн ашигт ажиллагаа болон өөрийн хөрөнгийн хэмжээнд нөлөөлж байвал гадаад валютын ханшийн эрсдэл гэнэ. Компанийн санхүүгийн байдал болон мөнгөн гүйлгээ нь гадаад валютын ханшийн хэлбэлзлээс шалтгаалан эрсдэлд өртөмтгий байдаг. Аливаа валютын хувьд ханшийн эрсдэлээс хамгаалагдаагүй нээлттэй позиц нь Компанийн гадаад валютын ханшийн эрсдэлийг ихэсгэж байдаг. Гадаад валютын ханшийн эрсдэлийн тухайд удирдлага валютын өөрчлөлтийн түвшинг хязгаарлаж, өдрийн болон шөнийн аль алинд нь нийт дүнгээр нь тогтоодог.

2023 оны 12 сарын 31-ний өдрийн Компанийн гадаад валютын ханшийн эрсдэлийг доорх хүснэгтээр харуулав.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Төгрөг	Ам. Доллар	Канад доллар	Нийт дүн
Санхүүгийн хөрөнгө:				
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	207,168	342,581		549,749
Хөрөнгө оруулалт	5,548,415	239,897	43,632	5,831,944
Дансны болон бусад авлага	7,346			7,346
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	5,762,929	582,478	43,632	6,389,039
Санхүүгийн өр төлбөр				
Дансны болон бусад өглөг	14,050			
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	14,050			
Тайлан тэнцлийн цэвэр дүн	5,748,879	582,478	43,632	6,389,039

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.5 Гадаад валютын ханшийн эрсдэл (үргэлжлэл)

2022 оны 12 сарын 31-ний өдрийн Компанийн гадаад валютын ханшийн эрсдэлийг доорх хүснэгтээр харуулав.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Төгрөг	Ам. Доллар	Канад доллар	Нийт дүн
Санхүүгийн хөрөнгө:				
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	145,426	130,646		276,072
Хөрөнгө оруулалт	6,143,919	816,105	62,904	7,022,928
Дансны болон бусад авлага	18,681			18,681
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	6,308,026	946,751	62,904	7,317,681
Санхүүгийн өр төлбөр				
Дансны болон бусад өглөг	44,798			
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	44,798			
Тайлан тэнцлийн цэвэр дүн	6,263,228	946,751	62,904	7,317,681

19.6 Хувьцааны зах зээлийн үнийн эрсдэл

‘ХОС’ нь зах зээлийн үнийн хэлбэлзлээс ашиг хүртэх зорилгоор Монголын болон Олон улсын хөрөнгийн бирж дээр арилжаалагддаг, нээлттэй компанийн хувьцаа болон өрийн хэрэгслүүрийг эзэмшдэг. Эдгээр санхүүгийн хөрөнгийн зах зээлийн үнийн өөрчлөлтөөс эрсдэл хүлээдэг ба эрсдэлийг боломжит хамгийн бага түвшинд байлгахын тулд хөрөнгө оруулалт хийх шийдвэр гаргахдаа дараах бодлогыг баримталдаг. Үүнд:

- Өмчийн хэрэгсэлд оруулах хөрөнгийн хэмжээ нь Сангийн нийт активын 80 хувиас хэтрэхгүй;
- Эдийн засгийн нэг салбарт хөрөнгө оруулалт хийх дээд хязгаар нь Сангийн нийт активын 25 хувиас хэтрэхгүй;
- Нэг үнэт цаас гаргагчийн арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй нийтэд санал болгон гаргасан хувьцааны 15-аас дээш хувийг дангаараа эзэмшихгүй, түүнд сангийн нийт активын 10-аас дээш хувиар хөрөнгө оруулахгүй;
- Компанийн хувьцаа өрийн хэрэгсэл, хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас эсвэл зохицуулалттай зах зээлд арилжаалагддаг бусад хөрөнгө оруулалтын хэрэгсэлд хөрөнгө оруулалт хийнэ.

‘ХОС’ нь Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны (цаашид ‘СЗХ’ гэх) 2022 оны 05-р сарын 25-ны өдрийн дугаар 275 тоот тогтоолоор батлагдсан “Хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд хяналт тавих журам”-ыг мөрддөг бөгөөд хөрөнгө оруулалтын бодлогоо СЗХ-оос гаргасан журамд нийцүүлэн баталдаг. Энэхүү зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хөрөнгө оруулалт хийх эсвэл хөрөнгө оруулалтаа зарах эсэх шийдвэр гаргах бүртээ тогтмол хянадаг.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)

19.6 Хувьцааны зах зээлийн үнийн эрсдэл(үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтэн мэдээлэл нь бодит үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн шатлалыг харуулна.

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Шатлал	12/31/2023	12/31/2022
Санхүүгийн хөрөнгө			
Өмчийн хэрэглүүр дэх хөрөнгө оруулалтын өртөг	Түвшин 1	4,153,697	3,787,089
Өрийн хэрэглүүр дэх хөрөнгө оруулалтын өртөг	Түвшин 1	256,900	634,203
Бодит үнэ цэнийн тохируулга	Түвшин 1	1,246,347	2,229,755
Дансны үнэ		5,656,944	6,651,047

Бусад бүх зүйл тогтмол байх үед тайлагналын өдрөөс 'ХОС'-ийн эзэмшиж буй санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ 10 хувиар өндөр байсан бол тайлант жилийн ашиг 441,060 мянган төгрөгөөр нэмэгдэх нөлөө үзүүлэх байсан. Харин санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнэ 10 хувиар доогуур байсан тайлант жилийн ашиг 441,060 мянган төгрөгөөр буурах байсан.

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)****19.7. Хүүгийн эрсдэл**

Компанийн санхүүгийн байдал, мөнгөн гүйлгээ нь зах зээлийн хүүгийн түвшний хэлбэлзлийн нөлөөнд өртдөг. Ийм хэлбэлзлийн үр дүнд хүүгийн ахиуц ашгийн хэмжээ нэмэгдэх магадлалтай боловч гэнэтийн өөрчлөлт үүсэх тохиолдолд алдагдал буурах эсвэл эсрэгээрээ нэмэгдэх ч боломжтой. Компанийн удирдлага дахин үнэлэгдсэн хүүгийн хувь хэмжээний зөрүүгийн түвшинд хязгаарлалтыг тогтоож, өдөр тутам хяналт тавьдаг.

Дараах хүснэгтэнд Компанийн хүүгийн түвшний эрсдэлийн өртөх байдлыг хураангуйлан үзүүлэв. Энэхүү хүснэгтэнд Компанийн санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн дансны үнийн нийлбэр дүнг хүүнд өөрчлөлт орох гэрээний хугацаа эсвэл дуусгавар болох хугацааны аль өмнөх хугацаагаар нь ангилан үзүүлэв:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Хугацаагүй болон 1 сараас бага	1-6 сар	6-12 сар	12 сараас дээш	Хүүтэй нийт дүн	Мэдрэмтгий хүүгүй дүн	Нийт дүн
Санхүүгийн хөрөнгө	342,581	303,450	128,450		774,481	5,614,558	6,389,039
Санхүүгийн өр төлбөр						14,050	14,050
2023 оны 12 сарын 31 хүүгийн мэдрэмтгий байдлын цэвэр зөрүү	342,581	303,450	128,450	-	774,481	5,600,508	6,374,989

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Хугацаагүй болон 1 сараас бага	1-6 сар	6-12 сар	12 сараас дээш	Хүүтэй нийт дүн	Мэдрэмтгий хүүгүй дүн	Нийт дүн
Санхүүгийн хөрөнгө	130,646	371,881	591,341		1,093,868	6,223,813	7,317,681
Санхүүгийн өр төлбөр						44,798	44,798
2022 оны 12 сарын 31 хүүгийн мэдрэмтгий байдлын цэвэр зөрүү	130,646	371,881	591,341	-	1,093,868	6,179,015	7,272,883

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга**19. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлага (үргэлжлэл)****19.8 Төлбөрийн чадварын эрсдэл**

Төлбөрийн чадварын эрсдэл нь Компани санхүүгийн өр төлбөрөө барагдуулах үүргээ биелүүлэхэд хүндрэл үүсэх эрсдэлийг илэрхийлнэ. Мөнгөн хөрөнгийн боломжит эх үүсвэрээс бэлэн мөнгөний гарах урсгалын хэрэгцээ Компанийн хувьд өдөр бүр гарч байдаг. Компанийн удирдлага төлбөрийн чадварын эрсдэлийг удирдан зохицуулдаг ба Компанийн мөнгөн урсгал, сарын төсвийг удирдлага хянаж байдаг. Компани үндсэндээ зээл, дансны болон бусад өглөгөөс бүрдэх санхүүжилтийн суурийг тогтвортой байлгахыг эрмэлздэг.

Дараах хүснэгтэнд Компанийн 2023 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаарх дискаунтчлагдсан мөнгөн гүйлгээнд үндэслэн санхүүгийн хэрэглүүрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээг үзүүлэв.

2023 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээ нь дараах байдалтай байна:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Хугацаагүй болон 1 сараас бага	1-6 сар	6-12 сар	12 сараас дээш	Нийт дүн
Санхүүгийн хөрөнгө					
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	549,749	-	-	-	549,749
Ашиг, алдагдлаар дамжуулан бодит үнэ цэнээр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө	5,400,044	128,450	128,450	-	5,656,944
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө	-	175,000	-	-	175,000
Дансны болон бусад авлага	7,346	-	-	-	7,346
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	5,957,139	303,450	128,450	-	6,389,039
Санхүүгийн өр төлбөр:					
Дансны болон бусад өглөг	14,050	-	-	-	14,050
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	14,050	-	-	-	14,050
Хөрвөх чадварын цэвэр зөрүү	5,943,089	303,450	128,450	-	6,374,989

“Үндэсний хувьчлалын сан хамтын ХОС” ХХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

20. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг

Бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад Компани өөрийнх нь эсрэг мэдүүлсэн нэхэмжлэл хүлээн авах тохиолдлууд байдаг. 2023 оны жилийн эцсийн байдлаар өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд хуулийн дагуу эсвэл үүсмэлээр хүлээсэн ямар нэг үүрэг хариуцлага байхгүй.

21. Санхүүгийн хэрэглүүрийн хэмжилтийн ангиллаарх толилуулга

Дараах хүснэгтэнд 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх санхүүгийн хөрөнгийг хэмжилтийн ангиллаар харуулав:

<i>Мянган төгрөгөөр</i>	Хорогдуулсан өртөг	ААБҮЦ-р илэрхийлэгдэх	Нийт дүн
Санхүүгийн хөрөнгө:			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	549,749	-	549,749
Банкны харилцах дансан дахь мөнгө	549,749	-	549,749
Хөрөнгө оруулалт	175,000	5,656,944	5,831,944
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	-	256,900	256,900
Хадгаламж	175,000	-	175,000
Өмчийн үнэт цаас	-	5,400,044	5,400,044
Дансны болон бусад авлага	7,346	-	7,346
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	732,095	5,656,944	6,389,039

22. Тайлант хугацааны дараах үйл явдлууд

2023 оны 12-р сарын 31-ээр дуусгавар болсон жилийн тайланг 2024 оны 3 сарын 11-нд гаргасан бөгөөд тайлант хугацааны дараа санхүүгийн тайланд нөлөөлж болзошгүй дараагийн үйл явдал гараагүй болно.

23. Монгол хэл дээрх орчуулга

Эдгээр санхүүгийн тайлангууд Монгол хэл дээр бэлтгэгдсэн бөгөөд Англи, Монгол хувилбаруудын хооронд ялгаа эсвэл зөрчилдөх зүйл гарвал Англи хэл дээрх хувийг мөрдөнө.